

Büntetőjogi és Kriminológiai Tanszék

Kommunikáció és valóság
A kiskunlacházi gyilkosság megjelenése a
tömegkommunikációban

Konzulens:

Dr. Sivadó Máté rendőr százados

Tartalomjegyzék:

Bevezető.....	4
1. Rendőrségi kommunikáció.....	6
1.1 A magyar rendőrség belső kommunikációja.....	6
1.2 A magyar rendőrség külső kommunikációja.....	7
2. Bűnügyi hírek a médiában	
2.1 Mi is az a média?.....	9
2.2 Mi kell a médiának és mit közölhet a rendőrség?	10
2.3 A rendőrségi szóvivő	12
2.4 A kriminalisztikai tartalmú műsorok hatása a társadalomra	13
3. A kiskunlacházi gyilkosság.....	14
3.1 Előzmények a romagyilkosságok tükrében.....	14
3.2 A gyilkosság éjszakája 2008. november 23	15
3.3 Az első nyomozati cselekmények és a hatásvadász média	16
3.4 Fáklyás felvonulás, Dr. Répás József polgármester beszéde olaj a tűzre	21
3.5 2008. decemberi események	21
3.5.1 A Szojka család története	22
3.5.2 Kövér László sajtótájékoztatója	24
3.5.3 Országos rendőr főkapitány válasza Kövér Lászlónak	25
3.6 2009. februári események: nyomravezetői díj felajánlása, összevont sajtótájékoztató	25
3.7 2009 februárja és júniusa közötti időszak	27
3.8 2009. június 26 elfogják a gyilkost, de hol a média?	29
3.9 Rács mögött a gyilkos	31
4. Vannak, akik még mindig kételkednek.....	31
5. A nyomozás hét hónapjának értékelése	37
Összegzés	39
Felhasznált irodalom	41
Mellékletek	43

Bevezetés

A kommunikáció civilizált társadalmunk alappillére. Eszközei napról napra bővülnek a tudományok és a technika fejlődésével. A rendészeti munka létfontosságú eleme a gyors, hiteles és objektív információcsere. A média térhódításával a rendészeti munka és a bűnügyi hírek egyre nagyobb mennyiségben jutnak el a társadalom különböző rétegeihez. A bűnügyi témához kapcsolódó hírláncolat alakulása sokszor igen ambivalens helyzeteket teremt az életben. Egy ilyen esetre figyeltem fel 4 évvel ezelőtt, már akkor szerettem volna többet tudni az ügyről, de csak most, rendészeti tanulmányaim alatt kaptam rá lehetőséget, hogy utána járjak a történeteknek. Témaválasztásom tehát korántsem véletlen. A 2008-ban történt kiskunlacházi gyilkosság azóta foglalkoztat mióta a bűncselekmény másnapján az első hírt hallottam a sajnálatos eseményről. Kiskunlacháza a lakóhelyemtől kevesebb, mint 20 km-re fekszik, s mivel kis lélekszámú településekről van szó szinte minden helyi pletyka eljutott hozzám is. A sértettel, H. Nórával számos közös ismerős fűz össze, akik mind megrendülve meséltek a meggyilkolt 14 éves életvidám, csodaszép lányról és arról a tragikus novemberi éjszakáról. A médiumok által közölt híradásokat, internetes portálok és újságcikkeit folyamatosan nyomon követtem egészen az elkövetőre kiszabott jogerős ítéletig.

Az egész országot feldúlta Nóri halála, hetekig, sőt hónapokig folyamatosan szerepelt az ügy a híradókban, újságokban. Mindenki várta a gyilkos erőszaktevő kézre kerítését, ezzel nem kis nyomást gyakorolva a rendőrségre. E közben a nyomozás tervszerűen haladt, bár erről igen kevés információt közölt a hatóság. Ekkor kezdődtek a találgatások, pletykák, a bulvár lapok és tv műsorok „szenzációi”. Ám mindezek ellenére a nyomozás sikeresen lezárult és 7 hónappal később elfogták az elkövetőt P. József-et. Ám hiába hozta meg gyümölcsét a tervszerű és célirányos munka, még a mai napig is vannak, akik úgy vélik, a számos vitathatatlan terhelő bizonyíték ellenére, hogy a valódi elkövető nem P. József, ő csak a rendőrség presztízsének megóvása és a közvélemény megnyugtatása miatt tölti életfogytig tartó szabadságvesztését.

De hol lehet vajon a hiba? Hogyan lehetséges, hogy egy eredményes nyomozás után a köztudatban még évekkel később is tévhitek élnek. Rossz volt a kommunikáció a hatóság részéről, vagy a bulvárlapok túl sok téves információt közöltek? Egyáltalán mi is történt valójában? Hogyan lehetne a jövőben elkerülni az ilyen presztízsromboló

szituációkat? Mit kellene tenni azért, hogy hatékonyabb legyen a rendőrség és a média kapcsolata, továbbá a hatóság és a lakosság produktív együttműködését miként lehetne javítani? Kutatásaim során ezekre a kérdésekre kerestem választ.

A dolgozatomban ki fogok térni a rendőrség belső és külső kommunikációjának sajátosságaira, annak nehézségeire és pozitívumaira. A következő részben áttekintésre kerül a média világa, annak megjelenési formái a rendészeti tevékenységekkel összefüggésben. A rendőrségi szóvivők munkájára, létüknek és tevékenységüknek fontosságára szeretnék rámutatni. Ezt követi majd a média és a rendőrség „házasságának” jellemzése. A dolgozat következő kisebb alegységében foglalkozom a televízióban oly népszerű bűnügyi, kriminalisztikai témájú sorozatokkal, melyeket naponta ezrek néznek és érzik magukat egy-egy órára helyszínelőnek vagy nyomozónak. De sokak hajlamosak megfeledkezni arról, hogy ezek a műsorok szórakoztató jellegűek és a valódi bűnügyi munka töredéke zajlik úgy, ahogy a „CSI”¹-ban. Az előzőekben leírt gondolataimat, elméleti okfejtéseimet szeretném alátámasztani azzal, hogy egy megtörtént bűncselekmény kapcsán szembeállítom a rendőrségi nyomozás folyamatát, az arról adott közleményeket és a médiában megjelent híreket. A nyomozati cselekményekről a lehető leghitelesebb anyagból, az ügy aktájából tájékozódtam, a sajtós forrásanyagot igyekeztem minél szélesebb körből összegyűjteni, melyet az internet által tudtam megoldani. Szerencsére még ennyi idő elteltével is megtalálhatóak az akkori cikkek, televíziós műsorrészletek. Ezek mellett az esettel kapcsolatos saját tapasztalataimmal igyekeztem hitelessé tenné soraimat, hiszen jómagam is hallottam akkoriban legalább öt lehetséges variációt a történetekre, az elkövető/elkövetők személyére, és még négy év után is emlékszem arra a pattanásig feszült hangulatra, ami Nóri meggyilkolását követően uralkodott a mi kisvárosunkban és a környező falvakban. Az írásom jelentős részében a felderítés, kutatás, nyomozás és az elfogás valós eseményeit ismertetem. A „Vannak, akik még kételkednek” fejezet cím alatt egy általam készített kérdőív kerül értékelésre, melyet névtelenül töltöttek ki, ebben közel 80 ember volt segítségemre. A válaszadók között több olyan személy van, aki ismerte az áldozatot, jelenleg is a környező települések egyikén lakik, vagy mint tanú részese volt az eljárási cselekménynek. De olyan személyek is kitöltötték a tesztet, akiknek semmilyen kötődésük nincs ehhez az eseményhez. Számomra ez volt az

¹ CSI Miami helyszínelők, amerikai televíziós sorozat

adatgyűjtés egyik legérdekesebb elme, ugyanis sok megdöbbentő választ és véleményt is kaptam. Végül értékelem a hét hónapos nyomozást és az azt követő „visszhangot”.

1. Rendőrségi kommunikáció

A kommunikáció a latin *communication*, *communicatus* szóból származik, melynek jelentése közlés, közössé tesz², információk cseréje, tájékoztatás. Emberi kommunikációnk három síkon zajlik, úgymint verbális csatorna, nem verbális csatornák és az egyéb kommunikatív jellemzők. A verbális csatorna adja meg azt, amit közlünk, a „non verbális” azt, ahogyan közöljük az információt, az egyéb kommunikatív jellemzők pedig mindig a közlő más néven „adó” egyéni tulajdonságaiban rejlő tényezők, amelyek az adott szituációban fennállnak.³ Fontos még az is, hogy szóbeli vagy írásbeli kommunikációról beszélünk. A rendőri munkában mindkét módja jelentős, szinte azonos fontosságú.

1.1 A magyar rendőrség belső kommunikációja

A rendőrségi kommunikáció több szempontból is specifikus. Először is meg kell említeni, hogy egy szaknyelvről beszélünk, ahol kötött jogi fogalmakat, szó szerinti kifejezések kell használni. Ez jellemző stílusára is, mely hivatalos, sokszor merev és katonás. De ez szükségszerű, hiszen a szakkifejezéseket, vagy a vezényszavakat sem lehetne hétköznapi kifejezésekkel helyettesíteni.

Továbbá figyelembe kell vennünk magának a szervezetnek a sajátos felépítését. A hatékony működéshez elengedhetetlen a vezetői és beosztotti állomány megfelelő összehangolása. A hierarchikus felépítésből és működésből adódóan a kommunikáció alapja az utasítás és a parancs, melyet az előjáró intéz a beosztottja felé. A hierarchia alacsonyabb fokán álló pedig kérelmet, véleményezést fogalmazhat meg feletteséhez.⁴ Az azonos szinteken is, de a rendszer egészére elmondható, hogy minden az információ áramlására épül.

„A kellő informáltság, a jó kommunikáció nem egyszerűen fontos része, hanem elemi feltétele a szakmai munkának.”⁵ Gondoljunk csak bele, hogy egy általános eljárás,

² „http://wikiszotar.hu/wiki/magyar_ertelmezo_szotar/Kommunik%C3%A1ci%C3%B3”

³ Cserép Attila – Molnár Katalin, A rendőrség kommunikációs stratégiája és belső kommunikációja (1. oldal)

⁴ Kobilka István: közvélemény, média és rendőri kommunikáció In: Közigazgatási kommunikáció Magyarországon, 2007 PTE FEEK 219-220. oldal

⁵ Cserép Attila – Molnár Katalin: A rendőrség kommunikációs stratégiája és belső kommunikációja (7. oldal)

hogyan indul meg. Érkezik egy bejelentés az ügyeletes tiszthez (szóbeliség), aki a helyszínre küldi a járőröket (szóbeliség). Majd a járőr intézkedik a helyszínen (általában itt is történik szóbeli kommunikáció), ezt követően pedig jelentésben megfogalmazza a történeteket (írásbeliség). A továbbiakban, ha történt bűncselekmény, megkapja az ügyet egy nyomozó aki, ezután kihallgatásokat végez, feljegyzéseket készít és még számos nyomozati cselekményt hajt végre mire a nyomozás lezárul, ez alatt pedig folyamatos az információáramlás, a kommunikáció. Ha az „vérkeringésbe” valahol hiba kerül az jelentősen megnehezítheti mások, de akár a saját munkánkat is, és nem elhanyagolható az sem, hogy a legitim erőszak által kapott hatalommal a felelősség is megnő az állampolgárokkal szemben, így az eljárás alá vont személyek jogaira is különös tekintettel kell lennünk, amikor velük kapcsolatos információkat használunk.

A belső kommunikáció eszközei is sajátosak. Az egyéni szinten mindenkinek rendelkezésére álló „CB” rádió biztosítja a folyamatos összeköttetést mind a személyek, mind a központ között. E mellett a rendőrségen belül működik egy jól kiépített vezetékes telefonos rendszer is. Az informatika fejlődésével pedig lehetővé vált egy központi program létrehozása, ez a „Robotzsaru”. Ebbe a programba rögzíteni kell az összes olyan iratot, amelyet valamilyen ügyben rendőri szervnél készítettek. Ezen felül működik még egy intranet szolgáltatás is, amelyet csak a szerven belül lehet elérni, egy amolyan belső internet. Itt lehet használni a Group Wise levelező programot, ami nagyban az megkönnyíti az egymás közti információcserét.⁶ Bár a mai rendőrség még „papír alapon” végzi munkáját, ez a program és a további fejlesztések elősegíthetik a modernebb, gyorsabb és költséghatékonyabb elektronikus ügyintézkést.

1.2 A magyar rendőrség külső kommunikációja

Szoros az összefüggés a kommunikáció belső és külső formája között. Egy szervezet csak akkor tud „kifelé” hiteles lenni, ha azt belülről tudatosan és megfelelően irányítják. Különösen igaz ez a rendőrségi kommunikációra. Ezt a témát két szemszögből vizsgálhatjuk, egyrészt a hatóság tagjai és az állampolgárok közötti közvetlen, másrészt, mint szerv más szervekkel és a külvilággal való kapcsolatában megjelenő interakciók. A legtöbb ember számára a rendőr, rendőrség szó hallatán, a közrendvédelmi, közlekedési vagy bűnügyi osztályokon dolgozó járőrök jutnak eszébe, hiszen velük

⁶ Cserép Attila – Molnár Katalin: A rendőrség kommunikációs stratégiája és belső kommunikációja (17. oldal)

találkozhatunk nap mint nap. Az ő feladatuk a közrend biztosítása így állandó kapcsolatban vannak a civil lakossággal. Ezen munkaterületen dolgozók mind szakmai, mind egyéni megnyilvánulásukkal jelentős mértékben befolyásolják magának a szervezetnek a társadalmi megítélését, hiszen ők alkotják az úgynevezett „látható rendőrséget”. Ebből adódóan úgy gondolom, a járőrök kommunikációs képzésére nagyobb hangsúlyt kellene fektetni. Ezen felül már csak akkor találkozhatnak a hatóság tagjaival, ha valamilyen eljárásnak a részesei lesznek. Mindenhol fontos azonban, hogy kellő toleranciával és empátiával forduljunk az állampolgárok felé. Megnyilvánulásainknak a rendőrség szolgáltató jellegét kell tükröznie, azt, hogy az emberekért vagyunk és nem ellenük. Minden esetben, amikor másokkal érintkezünk, törekednünk kell arra, hogy megtaláljuk a megfelelő stílust, hangnemet, megadjuk a kellő tiszteletet, így nagymértékben növelhetjük a másik fél együttműködő készségét, feloldhatjuk az esetleges előítéletekből adódó közönyösséget.

Szintén lényeges tényező, hogy más szervekkel hogyan tudunk kapcsolatot tartani. Számos olyan hazai és nemzetközi szervezet van, amelyekkel folyamatos az összekötetés. Fontos, hogy kellő figyelmet fordítsunk ezen kapcsolatok ápolására, hisz kölcsönösen segíthetjük egymás munkáját. A rendőrség működésében fontos a jó kommunikációs stratégia kialakítása a szervezeti célok eléréséhez. Ezen belül is nagy figyelmet kell kapnia minden egyes egyedi esetben, hogy a társadalom és a világ felé mit közvetít saját magáról, munkájáról. Hiszen ez alapján ítéli meg a közvélemény az igazságszolgáltatás rendőri ágát. A kialakult kép pedig erősen hat a társadalom szubjektív közbiztonságérzetére.

Arra, hogy a rendőrségi kommunikációt hogyan célszerű alakítani nincs tételes jogi szabályozás vagy egyéb útmutató, de véleményem szerint Fodros István „alapelvei” megfelelő támpontot adhatnak. Ezek a következők: objektivitás, nyíltság, közérthetőség, igazságosság, érzékenység, hitelesség, időszerűség és függetlenség. Azt hiszem ezek közül csak az „érzékenység” szorul némi magyarázatra. Jelen esetben azt kell értenünk alatta, hogy figyelemmel kell kísérniük az általunk közölt információk további útját és az azokra adott reakciókat, majd ennek függvényében kell alakítani azokat a továbbiakban.⁷

⁷ Fodros István : Válságkommunikáció, Minerva kiadó 2008, (88-89. oldal)

2. Bűnügyi hírek a médiában

2.1 Mi is az a média?

„Nincs olyan alkotó vagy politikus, akinek a híre a sajtó, a rádió, a tévé segítségével nélkül manapság eljutna a közönséghez. Sem Pavarottiról, sem Madonnáról, sem Clintonról nem tudnánk semmit, ha nem volna róluk a média. Az oktatáson, nevelésen kívül ez a modern kor egyetlen eszköze, amellyel valóban befolyásolhatjuk az emberek érdeklődési irányát, viselkedésüket és véleményüket.” Nógrádi Gergely

A média az angol *media*, *medium* szóból származik, mely közvetítő-t jelent.⁸ A tömegkommunikáció színtere, a mondani való kifejezésére szolgáló fórumok összege. Ezen fórumok a sajtó, a rádió, a televízió és a világhálón található weboldalak, közösségi portálok, fórumok. Ezek elsődleges céljai:

- tájékoztatás, hírközlés,
- közvélemény formálás,
- ismeretterjesztés,
- szórakoztatás.

A kriminológia a bűnözéssel, mint tömegjelenség foglalkozik, többek között vizsgálja a bűnözés ábrázolását és megjelenését a médiában. A médiumok tevékenységük során az információkat emberek sokaságához juttatják el. A technika fejlődésével szinte bárhol és bármikor figyelemmel kísérhetjük a híradásokat, szórakoztató műsorokat. Ezáltal nagymértékben képesek befolyásolni a világról kialakított képünket, egy „szűrőt” alkotva az által, mit, milyen mélységben és hogyan közvetít felénk. Érdeklődési körünk alapján választhatunk a nyomtatott sajtó, vagy televíziós műsorok sokaságából, de azt hiszem az információk hitelessége, objektivitása, manipuláció mentessége a tudatos befogadók elsődleges szempontja és elvárása. Ezzel szemben a médiumokról általában elmondható, hogy az információkat nem a valós hírértékük és jelentőségük alapján közvetítik, sokkal inkább a szenzációt és a fogyaszthatóságot tartják szem előtt. Igaz ez a bűnügyi hírek megjelenésére is.

⁸ http://wikiszotar.hu/wiki/magyar_ertelmezo_szotar/M%C3%A9dia

2.2 Mi kell a médiának és mit közölhet a rendőrség?

A média és a rendőrség sajátos kapcsolatban állnak egymással. Céljuk és feladatuk nagymértékben eltér, de egymásra vannak utalva, kölcsönösen befolyásolják egymás tevékenységét. A rendőrség elsősorban jogszabályok alapján és a nyomozás sikerességét, eredményességét figyelembe véve dönt arról, hogy mit és milyen mélységben közöl. A médiumok folyamatos versenyben állnak egymással, hogy minél előbb és minél több információval tudjanak szolgálni. Számukra elsődleges szempont a szenzáció, exkluzivitás, minél belsősegebb és intimebb témák megjelentetése, az olvasottság vagy a nézettség növelése érdekében.

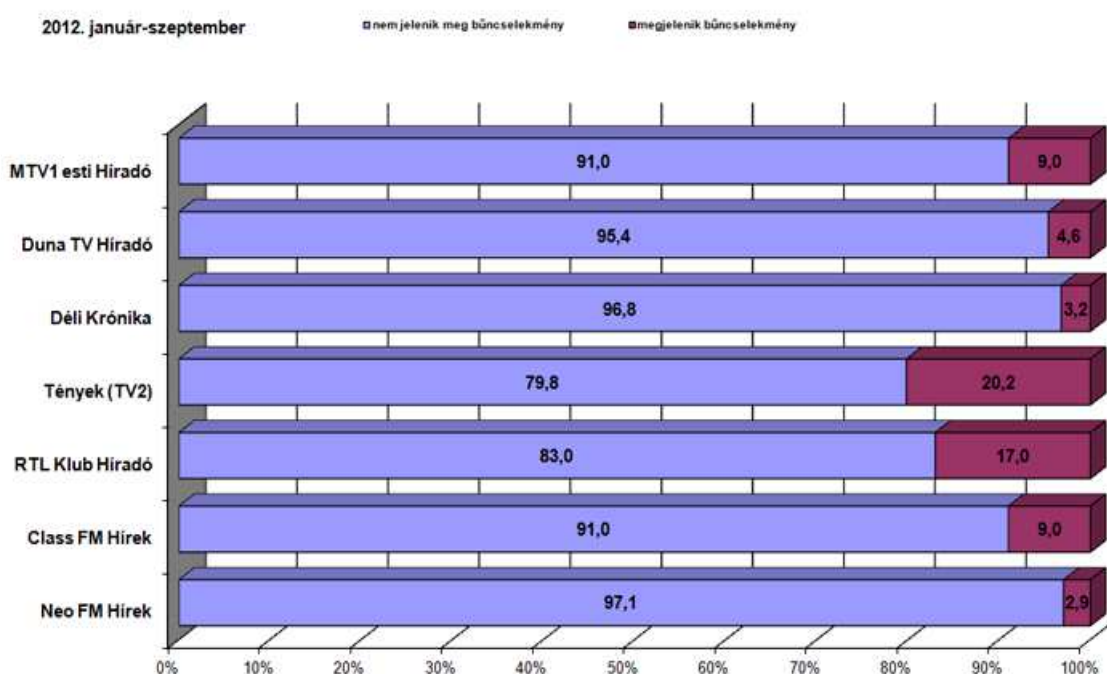
Be kell látnunk, hogy napjainkban a bűnözés, mint tömegjelenség vesz körül minket. Éppen ezért bűnügyi hírekre szinte mindenki kíváncsi. A média és főként a különböző hírműsorok elsődleges feladata a tájékoztatás, így természetes az, hogy egyes bűncselekményekről is beszámolnak. Nem mindegy azonban, hogy ezt hogyan és milyen arányban teszik, ugyanis akarva, akaratlanul is befolyásoló hatással vannak a társadalom vélekedésére, közbiztonságérzetére. A 2010. évi CLXXXV. Törvény alapján *„(...) A más médiaszolgáltatótól átvett, illetve a demokratikus közvélemény tájékoztatását nem szolgáló bűnügyi tematikájú híranyag vagy tudósítás a hírműsorszám időtartamának húsz százalékánál éves átlagban nem lehet hosszabb terjedelmű.”* E szabályozás adja a megjelenő bűnügyi hírek mennyiségi korlátját, melynek érvényesülését a Nemzeti Média és Hírközlési Hatóság (továbbiakban: NMHH) folyamatosan felügyeli. Amint azt az előzőekben olvashattuk a jogalkotó kiemeli a törvény hatálya alól a demokratikus közvélemény tájékoztatását szolgáló bűnügyi híreket. Ezek a következők:

- A hivatalos személy, a közfeladatot ellátó személy és a külföldi hivatalos személy által vagy sérelmére elkövetett bűntettek.
- A terrorcselekmények, merényletek, etnikai alapú bűncselekmények.
- A „szociális bűncselekmények” egyes fajtái, mint például a lakásmaffia, védelmi pénz beszedés vagy uzsorakamat.⁹

⁹ Nemzeti Média és Hírközlési Hatóság: Bűncselekmények a hírműsorokban (5. oldal)

E három nagy kategóriába sorolható jogellenes magatartásokat a jogalkotó azért „preferálja” a többi bűncselekménnyel szemben, mert ezek nagymértékben kapcsolódnak a közülethez, az általuk sértett jogi tárgy mindenki számára kézzelfogható.

Az NMHH által végzett kutatás arra is rámutat, hogy a kereskedelmi, ezek közül is a televíziós csatornák sokkal inkább használják a figyelem felkeltésére a sokszor véres és a nyugalom megzavarására alkalmas képkockákat, hanganyagokat, mint közszolgálati társai. A híradók naponta legalább háromszor jelentkeznek a legfrissebb eseményekkel, így természetesen a bűnügyi hírek 95%-át ezen műsorokban közvetítik. Továbbá a híradók nem tartoznak azon csoportokba, amelyeket a médiaszolgáltatók kötelesek ellátni korhatár megjelölésével, ami a gyermekek és a fiatalok szellemi fejlődését hivatott védeni. Márpedig egy-egy majdnem főműsor időben leadott esti híradó erőszakos felvételei és véres képei sokszor hasonlóak „tizennyolcas karikás” filmek jeleneteihez. A következő grafikonon százalékos arányban láthatjuk a 2012 januárja és szeptembere között megjelent négy darab televíziós és három darab rádiós híradó adásaiban megjelent híreket, kék színnel jelölve amelyek nem, és lila színnel jelölve amelyek kapcsolódnak valamilyen bűncselekményhez.



10

¹⁰ <http://adattar.nmhh.hu/buncselekmeny>

Az egyértelműen megállapítható, hogy a két nagy kereskedelmi csatorna, az RTL Klub és a TV2 híradója magasan vezet, sőt a Tények ebben az időszakban igencsak a megengedett határérték közelében mozgott. A számok és százalékok elsőre talán nem is tűnnek olyan óriásinak, és talán még valósnak sem, hiszen manapság majdnem minden híradóban hallunk gyilkosságról, rabló bandáról vagy erőszaktevőről és az emlékezetünkbe is inkább ezek az események vésődnek be, mint mondjuk a pozitívabb belföldi vagy nemzetközi hírek. Miért is van ez? Nem csak azt kell figyelembe vennünk, hogy ezen információkat milyen arányban közvetítik, hanem azt is, hogy hogyan. Általában a vezetőnek számító első öt riport között szerepelnek, a nap folyamán leadott előzetesek minimum 70%-át teszik ki, a feltűnő, főként piros vagy sárga alapszínű hírszalagon többször is olvashatók.

Ezek a módszerek nem csak többszörösen reflektálnak egy-egy eseményre, hanem nagymértékben torzítják is a közvéleményt és nagy hatással vannak az állampolgárok közbiztonság érzetére. E jelenség magyarázata a következő: a negatív tartalmú információkra hevesebben reagálnak az emberek, minél tragikusabb vagy brutálisabb esemény történik annál nagyobb közfelháborodást kelt. Ezt kihasználva a médiumok aránytalanul nagy számban foglalkoznak gyilkosságokkal, rablásokkal, erőszakos bűncselekményekkel. Míg szinte nem is esik szó olyan esetekről, melyekkel sajnos bárki számolhat, és amelyek ma Magyarországon a leggyakoribbnak számítanak, értem ez alatt a lopást és annak számos fajtáját, a csalást, az ittas-vezetést, az okirat-hamisítást vagy a kábítószerrel való visszaélést. Ez mindenképpen egy bizonyos fokú manipuláció, félelemkeltés, más az életünkre közvetlenül ható eseményekről való figyelem elterelés. Fontos hogy tudjunk szelektálni és tudatos olvasó, hallgató vagy nézőként szemléljük a felénk közvetített információk sokaságát.

2.3 A rendőrségi szóvivő

A média és a rendőrség közötti kapcsolatot a szóvivő testesíti meg. Mondhatjuk úgy is, ő a szervezet arca, akit a televízióban gyakran látunk nyilatkozni egy-egy bünténnyel kapcsolatban. De ennél azért jóval szerteágazóbb és sokrétűbb munkát végez. Nagyon szűk az a mezsgye, amelyen mozoghat, mert mindig meg kell találni azt a határvonalat, amelyen túl már az eljárás érdekében nem mondhat semmit, de amennyire lehet, ki kell elégíteni a riporterek, újságírók hírigényét is. Ahhoz, hogy valaki jó szóvivővé válhasson, szükség van megfelelő jogi, és a szakmai terminológia maradéktalan

ismertére, jó kifejező készségre és arra, hogy képes legyen magabiztosan reagálni akár a váratlan kérdésekre is. Magánemberként nem nyilvánulhat meg, minden szavával a szervezetet képviseli, és ezekért felelősséggel tartozik.¹¹

De hogyan jut el egy hír a rendőrségtől a médiáig? A hírügynökségek és riporterek az éppen ügyeletes sajtóreferenst kereshetik fel információért. Ha egy friss bűncselekménnyel kapcsolatban érdeklődnek a szóvivőnek fel kell venni a kapcsolatot az illetékes vezetővel, az ügy előadójával, vagy ha más kaptányság hatáskörébe tartozó esetről van szó, az ott sajtóreferensi feladatokat ellátó személlyel. A nagyobb horderejű ügyekben a szóvivő köteles egyeztetni a vezetőjével és engedélyt kérni az Országos Rendőr-főkapitányság Szóvivői Irodájának vezetőjétől. Sok esetben az ügy fontosságára tekintettel sajtótájékoztatót tartanak, melynek keretében akár a főkapitány is nyilatkozhat.

Az információ áramlása a másik irányból is működik. Van, hogy a hírügynökségektől érkeznek az első adatok a szóvivőhöz. Ezeket először le kell ellenőrizni, csak ezután lehet róla tájékoztatást adni a tv csatornáknak, újságoknak. A szóvivők igyekeznek jó kapcsolatot kialakítani a hírügynökségek és a bulvár sajtó munkatársaival. Bíztható, hogy néhány éve a televíziós csatornák foglalkoztatnak olyan embereket, akik kifejezetten a bűnügyi hírekkel foglalkoznak. A személyes ismeretség és bizalmi kapcsolatok kialakulása mindkét fél munkáját megkönnyítheti. Bár a „bulvár hiénák” információéhségét a legtöbb esetben nem lehet kielégíteni, mindenképp törekedni kell az arany középút megtalálására.

2.4 A kriminalisztikai tartalmú műsorok hatása a társadalomra

A rendőrség, tűzoltóság, katonaság vagy más speciális egységek munkáját mindig is nagy népszerűség övezte. A bűnügyi regények és „krimik” már az 1850-es években megjelentek, sőt az első ilyen témájú művet Edgar Allan Poe publikálta 1841-ben, ez volt A Morgue utcai kettős gyilkosság. Majd a televíziózás megjelenésével a bűnügyi motívumot tartalmazó filmek és filmsorozatok rögtön képernyőre kerülnek. Ezek száma azóta is növekszik, egyre nagyobb a népszerűsége a műfajnak. Az utóbbi időben minden televíziós csatormán fut legalább egy-két bűnügyi sorozat. Ezekben a helyszínelők, a nyomozók a legmodernebb felszereléssel, kis csoportokban dolgoznak,

¹¹ Dr. Garamvölgyi László: Rubicon, Lícium-Art Kiadó 2000, (177. oldal)

számukra nincs lehetetlen, vagy határidő, nem hoznak határozatokat és nincs szükségük engedélyekre sem, de az 50 perces rész végére törvényszerűen mindig megoldják az ügyet és a gonosz elnyeri méltó büntetését. Nem is lenne ezzel semmi baj, ha az emberek nem tényként kezelnék, amit a filmvásznon látnak. Nem szabad elfelejteni, hogy ezek szórakoztató és nem ismeretterjesztő vagy dokumentumfilmek. Nyilván van némi valóság alapjuk, de a laikusok számára teljesen hitelesnek tűnhetnek azok az eszközök vagy módszerek, amiket Horatio¹²-ék használnak. Ezek legnagyobb része a magyar rendőrségnél egyáltalán nincs, vagy egészen máshogy működik. „Ellopták a telefonomat, de be tudják mérni, ahogy a Tv-ben is. Akkor miért nem találják már?": mondja ezt a magyar állampolgár, aki nem tudja, hogy egy telefonszolgáltatótól lekért adatra 30 napos határidő vonatkozik és csak a szolgáltatón múlik, hogy ezen belül mikor küldi meg az adatokat. De hallottam már olyan esetet is, amikor ilyen témájú filmek hatására a sértett úgy döntött, hogy tud eleget a nyomozásról és maga deríti ki, hogy ki lopta meg őt. A későbbiekben tárgyalandó gyilkossággal kapcsolatban is volt, aki e-mailben elküldte a nyomozóhatóságnak, hogy milyen szempontok alapján kellene nyomozni, hogy kik lehettek az elkövetők és megírta azt is, ha rendőr lenne, már rég elfogta volna az elkövetőt. Véleményem szerint a probléma abból adódik, hogy irreális elvárásai lesznek a „nézőnek”, és nem látja a különbséget a film és a valóság között, ami megnehezítheti az együttműködést.

¹² CSI Miami helyszínelők című amerikai sorozat főszereplője

3. A kiskunlacházi gyilkosság

A bűncselekmény eseményeit két szemszögből szeretném bemutatni. Először is a nyomtatott sajtó, az internetes hírportálok, televíziós és rádiós csatornákon megjelent információkat. Azokat a cikkeket, riportokat, amelyeket mindenki olvashatott láthatott és hallhatott, amelyek alapján a civil közönség véleményt formált az esetről. Ezzel szeretném szembeállítani a rendőrség kommunikációját az adott ügyvel kapcsolatban, sajtóközleményeket és főként a nyomozás valós eseményeit, melyeket a rendőrségi akta másodpéldányából magam gyűjthettem össze.

3.1 Előzmények a romagyilkosságok tükrében

2008. július 21-kén Galgagyörkön történt az első romák elleni támadás. Ekkor még nem tudhattuk, hogy egy gyilkosság sorozat veszi kezdetét, a rendőrség egy szerelemi viszályt vélt a támadás alapjául, személyi sérülés nem történt. Augusztus 8-án Piricse következett. Két cigányok lakta házra dobtak Molotov-koktét, majd az egyik házból menekülő nőre rálöttek. Nyíradony- Tárnapusztán kétszer lőttek egy ház ablakára, sérülés nem történt. 2008 szeptemberében Tarnabodon csaptak le, ahol tévedésből nem olyan házakat támadtak ahol romák laktak. Az első támadások közös pontja az volt, hogy minden település szerepelt azt megelőzően a médiában a romák és nem romák közötti feszültség miatt. Az első esetben egy cigány és egy magyar család közötti viszály miatt kivonult a Magyar Gárda. Piricsén halálra éhezettek egy gyermeket, Tarnabodon pedig egy háromfős rablóbanda megvert egy férfit, aki belehalt a sérüléseibe. (Tárnapuszta e szempontból kivétel, mert nem tudatosan választott helyszín volt, az egyik elkövető éppen arra autózott, meglátta a romák lakta házsorát és tüzet nyitott.) Ekkora már mindenkiben tudatosulhatott, hogy van összefüggés a támadások között, de még mindig folyt a találgatás, hogy etnikai jellegű támadásokról van-e szó vagy sem. November 2-i támadás két ember életébe került, ezúttal Nagycsécse csaptak le két házra Molotov-koktéllal és fegyverekkel. Az újságok és a híradások sorra jelentették meg cikkeiket, riportjaikat, a cigányság félt a további támadásoktól, a rendőrség nagy erővel nyomozott, de nem volt még gyanúsított. Feszült volt a közhangulat országszerte, a gazdasági helyzetet sem lehetett éppen megnyugtatónak mondani. Szakemberek és piackutatók szerint hazánkban a 2008 őszen kezdődő gazdasági válság 2009 második feléig kitart. A politikai életet is

ellentmondások jellemezték, főként az IMF-től kapott hitelkeret szükségessége miatt.¹³ Azt hiszem érthető, hogy ilyen előzmények után egy fiatal lány meggyilkolásának hírére még érzékenyebben reagált a közvélemény.

3.2 A gyilkosság éjszakája 2008. november 23

H. Nóra, a 14 éves fiatal lány barátaival szombat este a kiskunlacházi művelődési házba indul szórakozni. Itt egy zenés-táncos mulatságot tartanak, ahol nagyrészt Nórával egyidős fiatalok buliznak, akik közül a lányt igen sokan ismerik. Nóri kitűnik a tömegből főként szépsége és tánctudása miatt. Több fiúnak is tetszik, sok emberrel táncol az este folyamán, de intimebb kapcsolatba nem kerül senkivel, hiszen barátja van. Jól érzik magukat, egy kevés alkoholt is fogyasztanak. Majd a lány baráti köréből egyre többen indulnak haza, a buli a vége felé közeledik. Barátnője felajánlja, hogy hazaviszik, mások, hogy hazakísérik, de ezekre nemet mond. Majd egy kisebb vitába keveredik egyik barátjával, végül úgy dönt, egyedül indul haza a művelődési háztól mindössze 4-500 méterre lakó rokonához. Hajnali negyed 3 körül, sűrű hóesésben és mínusz 2-3 fokban vág neki a körülbelül 5 perces sétának.

Aznap reggel a család kétségbeesetten telefonálja körbe Nóra ismerőseit, barátait nem-e tud róla valaki, ugyanis nem jött haza a buliból. Mivel senki sem tudja, merre lehet, apja H. Dénes a Ráckevei Rendőrkapitányságon bejelentést tesz az eltűnéséről. A délutáni órákban már a családtagok, ismerősök, helyi polgárőrök és a rendőrök együttes erővel keresik a lányt. 23-án az esti órákban apja találja meg a holttestét a művelődési házhoz közeli kiserdőben.

3.3 Az első nyomozati cselekmények és a hatásvadász média

Még aznap a rendőrség sajtóreferense tájékoztatást ad az estről: *„A rendőrség emberölés alapos gyanúja miatt indít nyomozást ismeretlen tettes ellen – mondta Beluzsárné Belicza Andrea.* „ Így már az este folyamán megjelentek az első részletek az interneten, a híradókban.

¹³ http://www.mnb.hu/A_jegybank/eu/hitelmegallapodas

„Tizennégy éves kislány holttestére találtak rá Kiskunlacházán vasárnap este, az elsődleges adatok arra utalnak, hogy feltehetően gyilkosság történt - közölte a rendőrség az MTI-vel.”¹⁴

Másnap a Pest Megyei Rendőr-főkapitányság sajtóközleményt ad ki, melyben röviden és tényszerűen közli a történeteket, továbbá azt is, hogy az idegenkezűség nem zárható ki, így emberölés büntette miatt folyik a nyomozás.

„Valószínűleg megölték azt a lányt, akinek a holttestét vasárnap este találták meg a rendőrök Kiskunlacháza mellett, Pest megyében. A 14 éves kiskunlacházi lány eltűnését délután jelentették szülei, a rendőrök és polgárőrök délután illetve este többször is átfésülték a környéket. A holttestet végül az esti órákban találták meg a város mellett, egy erdős területen. A rendőrség ismeretlen tettes ellen emberölés büntettének megalapozott gyanúja miatt indított eljárást.”¹⁵

A riporterek és újságírók megrohamozzák a szóvivőt, de a sajtóközleményben adott információkon kívül a nyomozás érdekében a rendőrség részleteket nem árulhat el. A televíziós híradók mindegyike beszámol a bűncselekményről, szinte mind hitelesen, a közleményben szereplő adatokra épül, egyedül a Hír TV tér el ettől, ez az első televíziós adás ahonnan azt lehet hallani *„lehet, hogy megerőszakolták a kislányt”*.

Továbbá olyan információk jutnak az újságírók birtokába, amelyeket a rendőrség szándékosan, nyomozati érdekből próbált titokban tartani. Újságírók keresték fel Plaththy M.-t, a helyi polgárőrség vezetőjét, aki megerősítette: *„(...) először valóban az édesapa látta meg a holttestet. Besétált a helyszínre, majd hirtelen felordított: itt van, meghalt!”*. Majd egy helyi lakos ezt nyilatkozta: *„A kislány szinte teljesen meztelen volt: nadrágját és bugyiját letépte a gyilkos, a pólóját pedig felhúzta a nyakáig, hogy láthassa a mellét. A nyakán fojtogatás nyomai látszódtak. A helyszínelés során egyetlen dolog nem került elő, a bugyija. Azt valószínűleg magával vitte a tettes”*. A megrettent helyi lakosok valószínűleg nem is sejtették ekkor, nyilatkozataikkal nem segítik, hanem hátráltatják a nyomozást. Ezek után már megállíthatatlan volt a lavina, a bulvárlapok azonnal lecsaptak egy-egy meggondolatlan kijelentésre vagy *„kiszivárgott”* információra,

¹⁴ Origo.hu, <http://www.origo.hu/itthon/20081123-kiskunlachaza-egy-kislany-holttestere-bukkantak.html>

¹⁵ Index. hu

http://velvet.hu/blogok/helyszinelo/2008/11/24/holtan_talaltak_meg_az_eltunt_kiskunlachazi_kislanyt/

amelyből óriási címlapstorykat kerítettek, amik sokkal inkább a találgatásokra épültek, mint a hiteles tények közlésére.

A nyomozást 2008. november 24-én rendelték el, a holttest megtalálása után. A rendőrség megtartotta a helyszíni a szemlét a Kinizsi Pál út és a Dobó István utca kereszteződéséhez közeli kiserdőben, ahol számos értékelhető nyomot találtak. A gyorsorvos segítségével megállapították, hogy a testen, ruházatán és környékén vér és ondó maradványok találhatók, ezeket DNS kinyerése céljából rögzítették. A lány szemérem tájékáról vörös színű fanszörzetet, ruháit és környezetében lévő relevánsnak tűnő tárgyakat lefoglalták. A halottszemle is megtörtént, ahol egyelőre annyit állapítottak meg, hogy fulladás okozhatta a lány halálát. A helyszínről nyomkövető kutyát indítottak, de a kutya mindössze néhány méterig jutott a helyszíntől a Dobó István utca irányába. Majd a hajnalban befejezett szemle után koradélután tartottak egy pótszemlét, hol újra átfésülték a kiserdőt és találtak néhány cigarettacsikket és Nóra egyik fülbevalóját. A tanúkihallgatások azonnal megkezdődtek.

November 25-én a PMRFK Életvédelmi Alosztályán nyomozó csoport alakult az ügy felderítésére. Azonnal elkezdték a lehetséges elkövetők feltérképezése. A boncolás során megállapításra került, hogy Nóra halálát erőszakos úton, a légutak leszorítása következtében kialakuló fulladás okozta. Ezen felül a fej hátsó részén érte sérülés és a bőrén, több helyen felszíni sérülést szenvedett. Durva ütlegetés, vagy az általában erőszakos közületekre jellemző erőteljes fizikai bántalmazás jelei nem voltak láthatók a testén.

A rendőrség néhány információt ismét a média tudomására hoz és ez szükségszerű is mivel az országot megrázza az eset, az emberek igénylik a fejleményekről való tájékoztatást. *„A főkapitányság életvédelmi alosztálya teljes létszámmal az ügy felderítésén dolgozik – mondta Bényi Mónika, hozzátéve, hogy a tanúk kihallgatása során olyan értékes információkhoz jutottak, amelyek közelebb vihetnek a megoldáshoz. Időközben az igazságügyi orvos szakértő is elvégezte a boncolást, ami újabb adatokkal szolgálhat a bűntett elkövetésének körülményeiről, a részletekről azonban egyelőre nem*

kívánt bővebben nyilatkozni a sajtóreferens.”¹⁶ Mint azt láthatjuk a sajtó tájékoztatása egyértelmű, tömör, tévhiteknek, találgatásoknak nem lehet alapja.

Bár a rendőrség ezek után nem közölt újabb információkat, a bulvár lapokban egyre érdekesebb hírek és részletek jelennek meg. Próbálják továbbra is fenntartani az érdeklődést a téma iránt, elsődlegesen az olvasók érzelmeire akarnak hatni, így mint: „Az édesapa találta meg a holttestet” (Blikk), „nejlonzacskóval fojtották meg (...) levetkőztette Nórát a kegyetlen kéjgyilkos”¹⁷ (Bors). Ilyen óriási ostobaságokkal sokkolták az embereket, nejlonzacskóról egyáltalán nem volt szó, arról pedig, hogy szexuális indítéka lett volna a gyilkosságnak a rendőrség egyelőre nem közölt semmit.

Az interneten található egy olyan weboldal, ahol virtuálisan gyűjthetünk egy gyertyát elhunyt szeretteinkért. November 25-én valaki a következő bejegyzést tette közzé ezen az oldalon: „én öltem meg Nórát”. A hatóság tudomására jutott ez az „üzenet” és azonnal intézkedéseket tettek a szöveget beküldő személy felkutatására. Az úgynevezett „nick névvel” szereplő személyt sikerült is beazonosítani, de hamar kiderült, hogy nincs köze az elkövetéshez. Csupán egy barbár tréfát üzött, amivel félrevezette a hatóságot és feleslegesen vont el erőket az érdemi munkától.

A gyilkosság miatt november 26-án a kiskunlacházi képviselőtestület rendkívüli ülést tartott, ahol többek között határozott arról, hogy Nórát saját halottjának tekinti a település, így a továbbiakban felmerülő összes költséget a testület magára vállalja. A továbbiakban a helyi bűnözés visszaszorítása érdekében térfigyelő rendszer kiépítését rendelik el és a helyi polgárőrség megerősítését. Nem utolsó sorban pedig úgy dönt, hogy a képviselő-testület a kiskunlacházi bűneset nyomravezetőjének 1 millió forint díjat ajánl fel.¹⁸ Habár a nyomravezetői díj felajánlásával a rendőrség munkáját próbálták segíteni, a nemes gesztust a bulvár híradások torzítása miatt mégsem az együttműködés irányába tett lépésként értékelte a nagyközönség. Azonnal ostromozni kezdték a „rossznyelvek” a rendőri vezetőket, mondván: ennél sokkal kisebb ügyekben is próbáltak már ilyen módon közelebb kerülni az elkövetőhöz.

A faluban és a környező településeken az a hír járta, hogy kiskunlacházi vagy peregigányok voltak az elkövetők. A helyiek többsége meg volt győződve arról, hogy

¹⁶ http://mno.hu/belfold/felnek_kiskunlachazan-349556

¹⁷ http://www.borsonline.hu/20081125_levetkozottette_norat_a_kegyetlen_kejgyilkos

¹⁸ A képviselő-testület 476/2008 (XI. 26) határozatából

többen voltak azok, akik meggyalázták Nórit. Az első adatgyűjtések folyamán sokan beszéltek valamilyen nagy fekete autóról, amit aznap este láttak a faluban. Volt olyan is, aki azt állította, hogy látta a lányt a művelődési ház előtt egy autónak támaszkodva beszélgetni. Ezen foszlányokat összegyűrve alakulhatott ki a helyi lakosok körében egy téves történet. A következő alternatívára magam is emlékszem, amit akkor hallottam egy kiskunlacházi osztálytársamtól: Nóri egyedül indult haza a buliból, de már előtte kinézte magának öt egy cigánybanda. Megálltak mellette az úton, berángatták a kocsijukba (egy nagy fekete autóba), majd az öt- hat fős társaságból egy kivételével mindenki megerőszakolta, ezt a több különböző DNS is igazolja, amit a rendőrök találtak a lányon. Majd ezt követően féltek, hogy beszélni fog, ezért megfojtották, másnap este, azelőtt nem sokkal mielőtt megtalálták, a kiserdőnél kirakták és falevelekkel meg ágakkal befedték a testét.

Már a gyilkosság után két nappal „konkrét” tényállással rendelkeztek a helyiek és egyre több emberhez jutott el ez, és ehhez hasonló kitalált, valótlan tényekre épülő történet. Valószínűleg a közeli városban lakó autókölcsönző tulajdonos férfi is hasonló verziót ismerhetett. November 26-án értesítette a rendőrséget arról, hogy egy „gyanús” külsejű cigány férfi néhány napja bérelt tőle egy fekete színű BMW-t amit, aznap hozott vissza, korábban mint amiben megállapodtak, talán lehet összefüggés a gyilkosság és az autó, vagy a személy között. Helyszínelők átvizsgálták a BMW-t, számos tárgyat foglaltak le, cigis dobozokat, hajszálat, elemi szálakat. Később a szakértői vélemény alapján megállapították, hogy nincs kapcsolat a gyilkosság és a férfi, vagy az általa használt gépjármű között.

November 27: *„Bényi Mónika elmondta, hogy nagy erővel dolgoznak az ügy felderítésén, orvosszakértőt, nyomszakértőt és hemogenetikust is felkértek a közreműködésre. Ez utóbbi szakember a helyszíni szemle során talált nyomokból DNS-mintákat vett, amelyek majd az elfogandó gyanúsított adataival egyeztetve vihetik közelebb a gyilkos kilétének a felderítésére a rendőröket. Itt még nem tart az ügy, ezért a bünténnyel kapcsolatban az interneten megjelent különféle találgatások, információk hamisak, nincs valós alapjuk”* – szögezte le a sajtóreferens. ¹⁹ Az előző napon tartott testületi ülésen hozott határozatokról is írnak a fórumokon, közzé teszik azt is, hogy a

¹⁹ http://mno.hu/belfold/kiskunlachaza_dns-mintakat_talaltak-350047

nagyközségben a hétvégén fáklyás felvonulást tartanak, amelyen a helybeliek az erőszak ellen, az életért demonstrálnak.

Annak ellenére, hogy a nyomozóhatóság egyértelműen cáfolta a megjelent pletykákat újabb kitalált történetek láttak napvilágot. *„Mint megtudtuk, a cigányokat kedden rajtaütésszerűen elkapták, kettőt Kiskunlacházán, az 51-es főúton állítottak meg, és bilincsbe verve hurcolták el őket.”*²⁰ *„A lányt megtámadó társaság egyik tagja a rendőrséghez akart fordulni a történetek miatt, ezért őt az egyik verzió szerint társai megkéselték, a másik verzió szerint pedig felakasztotta magát.”*²¹ Ezek mellett több fórumon is írnak arról, hogy meg vannak az elkövetők, 5 cigány férfit gyanúsítanak.

A tanúkihallgatások és az adatgyűjtés folyamatos volt, de gyanúsított kihallgatás nem történt, a rendőrség ekkor még sötétben tapogatózott.

3.4 Fáklyás felvonulás, Dr. Répás József polgármester beszéde olaj a tűzre

„Demonstráció az erőszak ellen az életért” jelmonddal 2008. november 29-én, szombaton, Kiskunlacházán fáklyás felvonulást tartanak, melynek útvonala a Művelődési háztól addig a kiserdőig tart ahol Nórát holtan találták. A megemlékezésen több mint háromezren vesznek részt, a legtöbben helyi és környékbeli lakosok. Kivonulnak a Gój motorosok és a Magyar Gárda 200-300 fővel. A rendőrség nagy erővel biztosít, de nagyobb rendbontás miatt nem kell beavatkozniuk, csupán néhány tüntetőtől foglalnak le közbiztonságra veszélyes szúró-vágó eszközt.

A demonstrációt beszédével Dr. Répás József kezdi, melyet nyílt levélnek szán és a köztársasági elnöknek, a miniszterelnöknek és egyéb közjogi méltóságoknak címez. Beszédében kemény szavakat használ és érezhető, hogy a gyilkosságért ő is a környékbeli romákat teszi felelőssé. *„Kiskunlacházán elég volt a roma erőszakból”* kijelentése ez eddig is feszült helyzetet még inkább elmélyítette, táptalajul szolgált a média újabb alaptalan cikkeinek. A polgármester továbbá követeli a helyi közbiztonság megerősítése érdekében a polgárőrség hatáskörének kibővítését, állandó rendőrőrs felállítását és azt, hogy az erőszakos bűncselekmények elkövetőit szigorúbban büntessék. Az elhangzott beszéd több nyomtatott sajtóban is megjelent, nagy

²⁰ <http://www.hunhir.hu/index.php?pid=hirek&id=14706>

²¹ <http://index.hu/bulvar/kklc4692/>

visszhangot kapott. Ezzel még nagyobb terhet helyezett az eljáró hatóságra, és azt hiszem, mondhatjuk, hogy „kellőképpen” megerősítette az eddig elterjedt pletykákat. (1. számú melléklet)

3.5 2008. decemberi események

December elsején utolsó útjára kísérik Nórát, a család kérése a sajtót teljesen kizárják a temetésről. Éppen ezért erről cikkek nem is jelennek meg. Azok az ismerőseim, akik ott voltak, annyit mondtak, hogy Nóritól sokan vettek búcsút és osztottak a család mérhetetlen gyászában.

3.5.1 A Sztojka család története

A helyi lakosok hamar összefüggésbe hozták a Sztojka család három fiatal fiú tagját a bűncselekménnyel. Elmondásuk szerint a „kiskunlacházi cigánysoron ők a főnökök” és többször összetűzésbe kerültek már a törvénnyel. Amikor a médiában először hallunk a Sztojka családról (ahol már konkrétan a nevükkel szerepelnek) a hír a következő: *„már a Sztojka család is adna egymilliót”*. Ami nem csak szóbeszéd volt, a kiskunlacházi roma család valóban felajánlott egymillió forintot a nyomravezetőnek. Ezt a Hír Tv által készített riportban is megerősítették. A Célpont című műsor riportere felkereste a családot miután állítólagosan a 21 éves, és a két 16 éves fiút gyanúsítottként hallgatták ki. A riporter kérdése az idősebb fiú válasza kis habozás után: *„gyanúsítottként szerintem”*. Elmesélik, hogy kihallgatták őket a rendőrségen, nyálmintát vettek, majd poligráfos vizsgálatot végeztek rajtuk. Az egyik fiú a riporter kérdésére azt is elmondja, hogy a nyomozók *„inkább a kislányról kérdezősködtek”*. Amikor elhangzik a kérdés, hogy vajon miért őket gyanúsítják a falubeliek, a család egyik férfi tagja azt a választ adja, hogy talán azért lehet, mert már többször követtek el kisebb bűncselekményeket.

A nyomozás vezetője azt mondta nekem, hogy már az elejétől kezdve „valahogy tudták, érezték”, hogy helyi vagy a közelben lakó az elkövető. A rendőrség első számú verziója szerint az elkövető ott volt a művelődési házban azon az éjszakán vagy legalábbis ismerhette az áldozatát. Ezért első lépésben feltérképezte azon személyek körét, akik részt vettek a bulin. A kihallgatások során a szűk baráti körtől indultak, és mindenki ismert még valakit, akik további embereket ismertek és így személyről-személyre haladva végül sikerült eljutni mindenkihez ott volt a buliban. Sorra zárták ki a

személyeket, számos poligráfus vizsgálatot elvégeztek, DNS mintát rögzítettek. A telefonszolgáltatóktól lekérték Nóra telefonjának forgalmát 3 hónapra visszamenőleg. A Kiskunlacházát lefedő átjátszó tornyok cellainformációját is beszerezték a releváns időszakra vonatkozóan. A szolgáltatók által küldött anyag óriási adathalmaz volt, mivel Nóra a 3 hónap alatt sok hívást és üzenetet váltott, az átjátszó tornyok pedig temérdek hívószámot rögzítettek. Mivel a település az 51-es főút mellett fekszik, még nehezebb volt az értékelés, mert az éjszakai és hajnali órákban is sokan jártak arra átutazóban. A szereplő összes telefonszám tulajdonosát elkezdtek feltérképezni. Azokat az internetes közösségi oldalakat is leellenőrizték, amikre Nóri regisztrált. Megkeresték az ismerőseit, akik valami miatt szóba jöhettek, akivel haragban állhatott vagy fiúkat, akiknek tetszett. Többször kihallgatták akkori párját, de hamar kiderült, hogy nem volt köztük összetűzés. November 22-én készült néhány fotó Nóráról és a barátairól melyeket a rendőrség beszerzett. Ezek a képek később igen fontosnak bizonyultak. Szülei ruházatáról és az általa viselt kiegészítőkről, ékszerekről leírást adtak. Amikor megtalálták a lányt hiányzott a táskája, az abban lévő telefonja, iratai és az a két nyaklánc sem volt meg, amiket viselt akkor, amikor otthonról elindult. Az művelődési házban készült fotókon a ruházata azonos volt az elmondottakkal, de már csak egy lánc volt a nyakában. Amikor erre fény derült a rendőrség sajtóközleményt adott ki a nyakláncok fényképével, mert úgy gondolták talán értékesítették, átadták valakinek és ez által közelebb kerülhetnek az elkövetőhöz. Mivel úgy tűnt, hogy az elkövető mégsem a buli vagy az ismerettségi kör alapján kapcsolódik a lányhoz, még nagyobb személyi körre terjesztették ki a nyomozást. Felkeresték azokat, akik munkájukból adódóan abban az időintervallumban járhattak arra amerre Nóri. Megkeresték a pékségek autóin, kenyeres kocsin dolgozókat, kamionsofőröket, biztonsági őreket. A környéken dolgozó alakalmi munkavállalókat, építkezési cégeket. Feltérképezték azon személyeket, akik a környéken élnek vagy éltek és korábban nőket inzultáltak. A büntetés végrehajtási intézeteknek megkeresést küldtek azzal, hogy igazolják a környéken bejelentett lakóhellyel rendelkező fogvatartottaknak a bűncselekmény szempontjából releváns időpontban való hollétét, esetleg kaptak-e eltávozásra engedélyt. Az eltelt 1-1,5 hónap száznál is több tanúkihallgatást végeztek, a DNS mintákat tucatával küldték a szakértői intézetnek. Poligráfus vizsgálatból is jó néhányat végeztek, ezek között több kétes eredmény született, ezen személyekkel kapcsolatban további nyomozási cselekményekre volt szükség, de végül mind kizárásra került. Itt térnék vissza a Sztojka családhoz, ők mindhárman önként vállalták a

hazugságvizsgálatot és már itt 2008. december 1-jén egyértelműen megállapították, hogy nem volt közük az elkövetéshez.

A rengeteg befektetett munka ellenére nem volt gyanúsított és csak telt az idő. A rendőrség egyre több és több emberrel dolgozott az ügyön, tervszerűen haladtak előre és tudták, hogy előbb- utóbb meglesz az elkövető. Egyre nőtt a nyomás, amit elsősorban a média generált, PMRFK-n és mondhatjuk a szervezet egészén. Még egy lapáttal rátett, hogy a politika is egyre sűrűbben szólalt meg az ügygel kapcsolatosan.

3.5.2 Kövér László sajtótájékoztatója

December 5-én a PMRFK sajtóközleményt adott ki, amelyben megcáfolta, hogy az emberölés ügyében történt három férfi (Sztojka fiúk), meghallgatása gyanúsítotti kihallgatás lett volna. Továbbá röviden ismertette a nyomozás menetét, mely szerint folyamatban van a sértett kapcsolatrendszerének feltérképezése, zajlanak a tanúkihallgatások, számos szakértő kirendelésére került sor.

Ezen a napon Kövér László sajtótájékoztatót tart, melynek témája a közbiztonság. Rögtön beszéde elején kitér a Kiskunlacházaán történt gyilkosságra, az ott uralkodó közhangulatra. *„A rendőrség nem képes teljesíteni elsődleges feladatát”* mondja a FIDESZ választmányi elnöke. Szerinte az állam demoralizálja a rendőrség szervezetét azzal, hogy óriási anyagi és létszámihiányt teremt. Elmondja, hogy a Kiskunlacházával szomszédos Ráckeve, Szigetszentmiklós községe és Budaörs környéke a legfertőzöttebb területek közé tartozik és azt is, hogy ezekben a régiókban ugyanannyi rendőr teljesít szolgálatot, mint 1990-ben. Beszél a rendőrök pályaelhagyásáról, elmondja, hogy az átlag életkor a rendőrségnél 30 év körül mozog. Az állomány *„fiatalodásáért”* az ésszerűtlen nyugdíjkezelésmódot teszi felelőssé. Ehhez hozzáfűzi, hogy az állomány szakmai értelemben *„kivéreztetett”*, mert a rutinos, ereje és tudása teljében lévő tapasztalt rendőrök mennek nyugdíjba. Pártjuk szerint az ellenzék, politikai befolyás alá helyezte a szervezetet és az ismertetett problémákat nem is akarja megszüntetni. Kövér László bírálja az akkori rendőrfőkapitány, Dr. Bencze József munkáját is, aki lényegtelen dolgokkal foglalkozik a valós problémák megoldása helyett. Szerinte ezzel a hozzáállással lovat adnak a bűnözők alá, akik megfélemlítik az embereket. Az elkövetőket pedig nem védeni kellene a megélhetési bűnözés címszó alatt, hanem börtönbe vetni. A kormány *„a bűnözés egyre súlyosbodó problémájába erőnek erejével*

etnikai motívumokat akar keverni, úgy gondoljuk, hogy ez a szándék ez a magyar társadalom további dezintegrációjára, megosztására a feszültségek előbb utóbb kezelhetetlenné válására vezetnek.” Záró gondolata: mindenkinek joga van a védelemhez, és senkinek sincs joga ahhoz, legyen az bármely kisebbségi, vallási, etnikai csoporthoz tartozó, büntetlen maradjon, ha bűncselekményt követ el. Álláspontjuk szerint ennek biztosítására a kormány, a kormányfő, a belügyminiszter, a rendőrfőkapitány és a rendőrség nem képes.²²

3.5.3 Dr. Bencze József válasza Kövér Lászlónak

Az országos rendőrfőkapitány a HVG. Hu-nak adott interjújában reagált a FIDESZ politikusának beszédére. Bencze úr elismeri, hogy az akkoriban történt erőszakos bűncselekmények nagy közfelháborodást keltettek, viszont úgy gondolja, az embereknek nem kell félni az utcán. Ezt az állítását statisztikai mutatóval támasztja alá. *„Természetesen más a statisztika és más az emberek szubjektív biztonságérzete, de az, hogy valaki a lét- vagy anyagi biztonságát érzi veszélyben, nem feltétlenül kapcsolódik a közbiztonsághoz.”* Elmondja továbbá, hogy azokon a településeken, ahol a közelmúltban súlyos kimenetelű bűncselekmények történtek, 24 órás ellenőrzést rendelt el, és intézkedett a körzeti megbízottak számának növelésére. Az interjújában kitér a szervezeten belüli további átalakításokra, arra a javaslatra, miszerint a rendőrképzésben a gyakorlatok számát szeretnék növelni és elismeri, hogy a rendőrség *„szívesen fogadja”* az emberi és anyagi forrásokat. Végül szükséztaván nyilatkozik a közelmúltban történt nagy visszhangot kapott bűncselekményekről, köztük a kiskunlacházi gyilkosságról is. Cáfolja, hogy a három roma fiatal volt az elkövető, a rendelkezésre álló bizonyítékok és a poligráfós vizsgálat alapján ők kizárhatók.²³

3.6 2009. februári események: nyomravezetői díj felajánlása, összevont sajtótájékoztató

Az eltelt 2,5- 3 hónap alatt folyamatosan küldik a DNS mintákat vizsgálatra. A barátok, ismerősök feltérképezése a végéhez közeledik, az eddig meghallgatott 336 személy tanúvallomása alapján, pontosan összeállították a gyilkosság éjszakáján történeteket. Az

²² Kövér László által tartott sajtótájékoztatóból, Elérhető:
<http://www.fidesz.hu/index.php?Rovat=10030&Media=6142&Tol=52>

²³ Dr. Bencze József által adott interjú, Elérhető:
http://hvg.hu/itthon/20081205_kozbiztonsag_bencze_intezkedesek

elkövető személyére konkrétan utaló jelet mégsem találtak. Nóri egyedül indult haza, ezután nem látta senki többé élve. Egyre valószínűbbé vált, hogy mégsem olyan személy ölte meg, aki a művelődési házban, vagy annak környékén volt aznap éjszaka. Mivel a lehetséges elkövetői kör nagy részét már kizárták, koncepcióváltásra volt szükség. Még mindig bíztak azonban abban, hogy az elkövetőnek van valami kötődése Kiskunlacházához és nem csak átutazóban járt arra. A PMRFK Bűnügyi Osztályán úgy döntöttek, felosztják a települést kisebb régiókra, ahol a nyomozók házról házra járnak majd.

Az országos rendőrfőkapitány 2009. február 20-án sajtóközleményt adott ki, melyben a kiskunlacházi gyilkosság elkövetőjének megtalálása érdekében 10 millió forintot ajánl fel a nyomravezetőnek. Továbbá rövid tájékoztatást ad arról, hogy jelenleg hol tart a felderítés, milyen részeredményeket étek el. A Nemzeti Nyomozó Iroda munkatársai is csatlakoztak a nyomozáshoz, segítik az elemző-értékelő munkát. (2. számú melléklet)

Ezt követően Kiskunlacháza polgármestere Dr. Répás József azonnal nyílt levélben reagált, melyet a rendőrfőkapitánynak címzett. A február 20-án nyilvánosságra hozott sajtóközleményt úgy értékelte, hogy a rendőrség semmilyen érdemleges eredményt nem tud felmutatni. Ennek tudta be azt is, hogy nyomravezetői díjat ajánlottak fel. A rendőrség egy korábbi nyilatkozatára utal vissza, ami szerint nincs szükség „vérdíjra”, mert rengeteg értékelhető nyomot sikerült rögzíteni, így minden bizonnyal hamarosan elfogják a tettest.²⁴ Ezért Répás úr kéri a kapitányt, hogy vizsgálja ki megtettek-e mindent vagy történt-e mulasztás az eljárás alatt. Magyarázatot szeretne kapni arra, hogy a rendőrség részéről hogyan adhattak ellentétes információkat, és kéri a kiskunlacházi lakosság teljes körű tájékoztatását a „*valótlan és alaptalan*”²⁵ információk tisztázása érdekében.

2009. február 27-én egyesített sajtótájékoztatót tartanak, az illetékes rendőri vezetők tájékoztatást adnak a közelmúltban történt és a médiában nagy felületet kapott ügyekben. A tájékoztatót Dr. Garamvölgyi László nyitja meg, elmondja annak fő témáit, melyek a következők: Kozma gyilkosság felderítésének akkori állása, a Kiskunlacházán történt gyilkosság, a tatárszentgyörgyi események, és a romák

²⁴ Ez a kijelentés a nyomozás kezdete után nem sokkal hangzott el, amikor valószínűsíthető volt, hogy az ismeretségi kör feltérképezése és a DNS mintavételek elvezetnek a gyilkoshoz.

sérelmére elkövetett támadások. H. Nóra ügyében Dr. Ármós Sándor tábornok, a Pest Megyei Rendőr-főkapitányság vezetője ad tájékoztatást. A már korábbi sajtóközleményekben szereplő adatokat mondja el, majd összefoglalja röviden az első napok eseményeit. Megerősíti, hogy a lányt édesapja és a helyi polgárőrök találták meg, majd felsorolja az azóta fogatosított rendőri intézkedéseket, a már meglévő szakértői állásfoglalásokat. Közli továbbá, hogy a megállapított tények alapján kiderült, hogy az általuk első körben vélt szűkebb, potenciális elkövetőnek vélt személyek egyértelműen kizárhatók. Ezért ki kell terjeszteni a nyomozás irányát és tágabb körben kell azonosítani az elkövetőt. Ehhez pedig széles körű társadalmi összefogásra lesz szükség, ez indokolta a díjkitűzést. A médiában megjelent hírekkel kapcsolatban először is cáfolja, hogy visszatartották volna az információkat, leszögezi nincs gyanúsított az ügyben. Kijelenti, hogy a további írásokra való válaszadás nem tartozik a rendőrség kompetenciájába, viszont elutasítja azokat a sajtóban megjelent vádakokat mi szerint az Életvédelmi Osztály dolgozóinak szakmai felkészültsége, hozzáállása nem megfelelő. Ezt az elmúlt évben lefolytatott 12 befejezett, és 20 emberölési kísérlet ügyében végzett eredményes eljárásukkal támasztja alá. Végül ismerteti a további feladataikat és leszögezi, a bűncselekmény nem marad felderítetlen. A médiához és találgatásaihoz visszatérve megerősíti, hogy mivel a nyomozás nem nyilvános ezért nem árulnak el a továbbiakban sem belső információkat, de amint gyanúsítottként az elkövetőt felelősségre vonják, minden részletről tájékoztatást adnak. Utolsó szavait az elkövetőhöz intézi: *„Innen is üzenem neki, a tettéért felelni fog.”*²⁶

3.7 2009 februárja és júniusa közötti időszak

A sajtótájékoztatók, nyílt levelek és interjúk megjelentek az interneten és a nyomtatott sajtóban is. Habár további támadásoknak nem adott alapot, nem nyugtatta meg a közvéleményt sem. A februári nyilatkozatok után azonban kezdett csendesedni a média, már egyre ritkábban jelentek meg cikkek, riportok Nóráról. Az internetes fórumokon és blogokon azonban továbbra is sokan hangoztatták az elégedetlenségüket. Áprilisban emlékművet állítottak Kiskunlacházán a helyiek, a Gój motorosok és a község önkormányzata hozzájárulásával. Tavasszal több koncertet és megemlékezést tartottak. Asperján György író, blog oldalán eleinte sűrűn jelentek meg írásai az esettel kapcsolatban. Ezekben bírálta a rendőrség és főként a felsőbb vezetők munkáját,

²⁶ Egyesített sajtótájékoztató, Elérhető: http://www.police.hu/data/cms539143/sajtaj_090227.wmv

legtöbbször igen keményen szavakkal: „*Pest-megyében tulajdonképpen nincs is rendőrfőkapitányság, csak olyan urak, akik szívesen felveszik havonta a fizetést - értékelhető munkavégzés nélkül, vagy csak álságos munkavégzés címén*”. Majd néhány hét elteltével, miután egyre kevesebbet lehet hallani a kiskunlacházi gyilkosságról, és csökken az oldalán e témában kommentezők száma is, ezt írja: „*csökken a bejegyzések száma, érdemi információk pedig Kiskunlacházáról nem érkeznek (...) az érintettek immár a szívükben is eltemették H. Nórát, (...) nemcsak H. Nóra szégyenletes és nemtelen halálát fogadták el, hanem azt is, hogy a rendőrség nem tud, vagy talán nem is akar tenni semmit ebben az ügyben.*”, így ő sem ír többet az esetről. Valóban nem olyan intenzíven foglalkozik már az ország ezzel a bünténnyel, mint két- három hónappal azelőtt, havonta talán egy-egy cikk jelenik meg. 2009 májusában a Magyar Gárda ismét végigvonult Kiskunlacházán egy koporsóval, melyen ez állt: „*H. Nóra gyilkosai*”. Az esetről alig lehetett hallani, csak néhány szélsőséges nézeteket képviselő csoport honlapján olvashattunk róla.

Habár már nincs az eset a címlapokon, az idő múlásával egyre inkább nő a nyomás a rendőrség „életes” nyomozóin. A kutatás még mindig nagy erővel folyik, de egyre kilátástalanabbnak tűnik a helyzet. Nem szabad feladni, előbb vagy utóbb a munka meghozza gyümölcsét. Az összehasonlító DNS minták sokaságát küldik vizsgálatra és sorra érkeznek a negatív eredmények, nem találunk egyezést. Az összes vendéglátóhelyet, iskolát, céget, biztonsági szolgálatot felkeresték, még az akkoriban ott dolgozó vállalkozások alkalmi munkásait is. A több száz oldalnyi adatot, amit a telefonszolgáltatóktól kaptak kiértékeltek. Minden lehetséges szálon haladnak, de nem lehet tudni, hogy meg lesz-e az elkövető, és ha igen mikor.

Május végén a látókörbe kerül egy helyi férfi, akire a híváslisták alapján bukkantak. A bűncselekmény feltételezett időpontja körül, a hajnali órákban többször használta a mobiltelefonját. A mobiltelefon átjátszó antennákra való feljelentkezése alapján, nyomon követhető volt a mozgása. Őt beidézték kihallgatásra. Vallomásaiban elmondja, hogy azon a novemberi éjszakán két barátjával, B. Balázssal és P. Józseffel, akik szintén helyiek 22 óra körül, egy dunavarsányi discoba mentek bulizni. Ott egy kevés alkoholt fogyasztottak, de nem maradtak sokáig, mert közben a barátnőjével telefonon értekeztek és összevesztek. Ezért szólt a haverjainak, hogy induljanak haza. Így is tettek, de nem tudtak túl gyorsan autózni, mert nagyon hideg volt és csúszósak voltak az

utak. Kiskunlacházára érve meglátta barátnőjét az utcán sétálni, ezért kirakta az autóból a másik két srácot és a párja után sietett. A férfi által elmondott történet relevánsnak tűnt. Felkeresték a másik két férfit is, akik ugyan ezt a történetet adták elő. Kiegészítve azzal, hogy miután kiszálltak az autóból egy darabon együtt mentek, majd néhány perc múlva elváltak és mindketten hazamentek. Tőlük 2009. június 19-én beleegyezésükkel DNS mintát vettek, melynek június 25-én érkezett meg az eredménye a PMRK-ra.

3.8 2009. június 26 elfogják a gyilkost, de hol a média?

A hemogenetikus megállapította, hogy a H. Nóra testén talált ondó maradványból kinyert DNS profil és P. Józseftől származó szájnyalkahártya törléből kinyert DNS képlet megegyezik. Egyértelművé vált, hogy csak ő lehet a gyilkos. Összeállt a kép, P. és két barátja megérkeztek Kiskunlacházára a discoból, ő és B. Balázs kiszálltak az autóból majd egy darabig együtt mentek, végül külön váltak. P. József hazafelé tartott. E közben Nóra is elindult a művelődési házból, majd P. a Kinizsi Pál utcán utolérte őt, a kiserdőnél pedig megerőszakolta és megfojtotta.

2009. június 26-án hajnali 2 órakor otthonában fogták el, amely alig kétszáz méterre található az elkövetés helyszínétől. Gyanúsítotti kihallgatásán részletes beismerő vallomást tett, ezután a bíróság elrendelte előzetes letartóztatását. A vallomásában megjelölte azt a helyet, ahol Nóra táskáját, iratait, telefonját és nyakláncait elrejtette. A lakásán tartott házkutatás során ezeket megtalálták egy porszívó belsejében.

Az elfogásról a rendőrség rögtön sajtóközleményt adott ki és még aznap sajtótájékoztatót is tartott. *(3.számú melléklet)* A média lehozta az elfogás hírét, bár nem olyan óriási szenzációként, mint a 2008 novemberében történt gyilkosságot. Azon a napon minden televíziós csatorna, rádió, újság címlapja és az internetes oldalak Michael Jacksonról szóltak. Ezen a napon halt meg a világhírű pop énekes, akinek a halálhírén az egész világ megdöbbsen. Ezt követően még napokig, a pop „királlyal” a címlapon lehetett eladni a legtöbb példányt, a róla szóló műsorokat nézték a legtöbben. Így a hónapokig tartó sajtóérdeklődés ellenére most a kiskunlacházi gyilkos elfogása nem kapott akkora visszhangot. Ez is jól mutatja, hogy a média sokkal inkább a profitot, mint a közösségért való tenni akarást, a fontos és hasznos hírek közvetítését tartja szem előtt.

Néhány nappal később, mikor már minden apró részletet lehoztak a bulvár lapok Jackson halálának körülményeiről, megnőtt az érdeklődés P. József elfogásával kapcsolatban. Mindenhol beszámolnak a sajtóközleményben szereplő információkról. Ezek mellett, a legtöbb cikkben, riportban hangsúlyozzák, nem roma származású az elkövető. *„őrizetbe vették P. József 25 éves kiskunlacházi lakost. Ármós az újságírók többszöri kérdésére sem árulta el, hogy az elkövető roma-e vagy sem. Utóbb azért teljesen nyilvánvalóvá vált, hogy a férfi nem cigány.”*²⁷ *„A rendőrség megtalálta a 14 éves H. Nóra gyilkosát. Bár a brutális gyilkosság után a helyi polgármester "romaerőszakról" beszélt, most azt közölte, hogy nem cigány embert kaptak el a rendőrök.”*²⁸ *„Az elkövető nem roma, erre emlékeztetik a cigány szervezetek a korábban cigánybűnözést emlegető helyi polgármestert.”*²⁹ A médiumok ismét keresik azt a területet, amin támadni lehet, a feszültséget tovább gerjeszteni, jelen esetben ez a „cigányozás” kérdése. Legalább akkora felelőssége volt a médiának abban, hogy az esettel kapcsolatban sokan a cigányságot ostromozták, mint annak a néhány személynek, akik nyíltan felvállalták szélsőséges nézeteiket (most pedig hirtelen a romák érdekvédelmére keltek).

Köztük volt, a már többször szereplő kiskunlacházi polgármester, Dr. Répás József is. Június 29-én köszönő levelet küldött Bencze főkapitány úrnak, melyben megköszöni az „áldozatos munkát” és a helyi közbiztonság érdekében tett lépéseket. (4.számú melléklet) Azonban több helyen is nyilatkozik arról, hogy az elkövető elfogása csak részben megnyugtató számára, mert kételkedik abban, hogy csupán egy személy tette. Néhány nappal később a főkapitány válaszában közli az eltelt hét hónapban elért eredményeket és az elfogás tényét. A P. József lakásán megtalált tárgyi bizonyítékokat (Nóra táskája, iratai, telefonja) felsorolja, melyek a DNS egyezése mellett jelentős terhelő bizonyítékok. Levelében hangsúlyozza, intézkedéseivel igyekszik javítani a közbiztonságot és a lakosság szubjektív biztonságérzetét.

A polgármestert az Országos Cigány Önkormányzat vezetője Kolompár Orbán felszólította, hogy kérjen elnézést a helyi romáktól, ő ennek nem tett eleget. A későbbiekben a Magyar Helsinki Bizottság kérelmére indult eljárásban az Egyenlő

²⁷ Népszabadság online, Elérhető:

http://nol.hu/mozaik/horak_nora_mobiljat_es_iratait_megtalaltak_gyilkosa_hazaban

²⁸ Index.hu, Elérhető: http://index.hu/bulvar/2009/06/26/elfogtak_a_kiskunlachazi_kislany_gyilkosat/

²⁹ HVG.hu, Elérhető: http://hvg.hu/itthon/20090626_kiskunlachaza_gyilkossag_gyanusított

Bánásmód Hatóság kimondta, hogy beszédével és megjelent írásaival megsértette az egyenlő bánásmód követelményét, és megvalósította a zaklatás tényállását.

3.9 Rács mögött a gyilkos

P. József az első kihallgatása során részletes beismerő vallomást tett, bár a nemi erőszakot tagadta. Később ezt a vallomását visszavonta és más történettel állt elő, amelyben a lány önként közösült vele, ezt követően élve hagyta magára. Utolsó verziója az volt, hogy nem erőszakolta meg, de lehet, hogy az aktus hevében fojtotta meg. Védekezése több pontban sem állta meg a helyét, a bizonyítékokból egyértelműen megállapítható volt, hogy ő követte el a bűncselekményt. Az igazságügyi pszichológus szerint súlyos személyiségzavara van elsősorban szexuális és érzelmi téren. A bizonyítás során igazságügyi elmeorvos szakértő is megvizsgálta, megállapította, hogy elmebetegsége nincs, személyiségzavara beszámítási képességét nem korlátozza. Tehát felelősségre vonását elmeállapota nem befolyásolja. Az elsőfokú bírósági ítélet után az ügyészség súlyosbításért fellebbezett, majd 2011. szeptember 15-én megszületett a végleges ítélet, jogerősen életfogytig tartó szabadságvesztésre ítélték aljas indokból elkövetett emberölés és erőszakos közösülés büntette miatt.

A média a nagyközönség elé tárta a tárgyalás nyilvános részleteit és az ítéletet. Cikkeztek az elkövetőről is, a családi háttéréről, arról, hogy bujkált-e vagy sem és, hogy miért Nórárt választotta. Ezek a találgatások aztán lassan elcsendesültek. Ma már nem hallani sehonnan az ügyről, így négy évvel később, annak a tudatában, hogy az elkövető bűnhődik tetteért, megnyugodhat a helyi lakosság és talán a szülők mérhetetlen fájdalma is némiképp enyhül. De valójában elfogadták az embereket az ítéletet? Azok, akik hónapokon át kételkedtek a rendőrség munkájában és egészen más végkifejletet vártak, megváltoztatták véleményüket?

4. Vannak, akik még mindig kételkednek

A sikeresen lezárt nyomozás után az internetes fórumokon és a helyi lakosok körében még sokáig erős az indulatok éltek. Sokan fenntartották korábbi álláspontjuk, továbbra is több fős cigánybandákról és nagy fekete autóról beszéltek. Úgy látszik hiába a számos egyértelmű bizonyíték. A rosszszelvek szerint P. József csak egy szerencsétlen bolond, akire rávarrták a gyilkosságot, hogy végre fel tudjon mutatni valamit a rendőrség és lecsillapodjanak a kedélyek.

Készítettem egy 15 kérdésből álló kérdőívet, melyet interneten keresztül sok emberhez eljuttattam. A válaszadók név nélkül, saját szavaikkal töltötték ki a kérdőívet. Ezt közel 80-an tették meg. Ezzel a néhány kérdéssel az volt a célom, hogy feltérképezzem, hogyan emlékeznek ma, négy évvel a bűncselekmény után az emberek, az események közül miről és honnan értesültek akkor és azóta, mi a véleményük a rendőrség munkájáról. Élnek-e még a régi kétes történetek. Tudják-e, hogy mi lett az ügy végkifejlete, és mit gondolnak erről.

1. kérdés: Figyelemmel kíséri-e a bűnügyi híreket? Ha igen milyen módon?

A válaszadók nagy többsége a televízióból és az internetről gyűjti az információkat. A Tv-s műsorok közül sokan külön kiemelik, hogy az esti híradóból, néhányan pedig megemlítik a Kékfény című bűnügyi magazint. Az interneten a hírportálok és a fórumok a legnépszerűbbek. Ezeket követik az újságok, a nyomtatott sajtó, amelyek sokkal kevésbé bizonyultak népszerűnek az általam vártnál. Mindössze 13-an adták azt a választ, hogy innen vagy innen is követik a világ történéseit. A rádióra csupán 6-an voksoltak. 17%-uk pedig egyáltalán nem, vagy csak nagyon ritkán figyeli a bűnügyi híreket, köztük akadt olyan válaszadó is, aki hozzátette szándékosan kerüli az ilyen témájú műsorokat. Valaki megjegyezte, hogy ha akarná, sem tudná elkerülni, hiszen a Tv-ben „gyakorlatilag csak bűnügyi hírekről szól az egész híradó”.

2. kérdés: 2008-ban megölték Horák Nóra, kiskunlacházi lakost. Honnan értesülté először a gyilkosságról?

42% ismerősöktől, rokonoktól, barátokról hallott az esetről. Ebben a magas arányban valószínűleg az is közre játszhat, hogy a kitöltők közül nagyon sokaknak van valami módon kötődése Kiskunlacházához és a környező településekhez. 35%-uk valamelyik televíziós híradóból, 23%-uk az internetről szerzett tudomást a bűntényről. Itt többen is vannak, akik internetes közösségi oldalt is megjelöltek hírforrásként. Rádióból csupán 2 fő, és egy személy a Zsarú magazinból. Kevesebb, mint egy százalékuk pedig egyáltalán nem hallott az esetről, vagy nem emlékszik már rá.

Ezek az arányok is alátámasztják a korábban írtakat, miszerint a helyi szóbeszéd és az itt terjedő pletykák nagyban befolyásolták a közvéleményt, mivel később a médiumok is lehozták az óriási mennyiségű téves információkat. Sokan érezték úgy, ha a helyiektől kérdezősködnek, első kézből kaphatnak valós információkat.

3. kérdés: Nyomon követted-e a gyilkosság utáni eseményeket valamilyen módon?

Ezt a kérdést azért tartottam fontosnak feltenni, mert kíváncsi voltam rá, hogy azok közül, akikhez az első sokkoló hírek eljutottak hányan és milyen mélységben követték a további fejleményeket. Majd a későbbi kérdések tekintetében is vissza fogok utalni a kapott mutatókra.

A válaszok alapján megállapítható, hogy azok, akik az elején a történetekről hallottak szinte mind figyelemmel kísérték a későbbi eseményeket is. Az alig 1%-hoz, - akik egyáltalán nem is hallottak akkor Nóri ügyéről- alig néhány fő csatlakozott. Ők csak az első híradásokban látták és nem foglalkoztatta őket az eset.

A 4. kérdés az előzőhöz kapcsolódik: Ha nyomon követte az eseményeket miért, ha nem miért nem?

A többséget megdöbbenette az eset és érdekelte a nyomozás, kíváncsi volt ki lehetett az elkövető „*érdekelt, hogy kikövette el, miért és hogy hogyan bukott le*”. Néhányan leírták, hogy személyes tragédiájuk volt az ügy, mert ismerték Nórit, vagy a családját. Több környékbeli, helyi lakos is írja: „*a közelben történt*”. Sokan azért érdeklődtek, mert sajnálták a lányt vagy annyira felháborította őket az eset, hogy nem tudtak elmenni

mellette: „Mert felháborított az eset és együtt éreztem a családjával”, „ami vele történt akár velünk is megtörténhetett volna”. Van, aki szerint lehetetlen volt nem hallani a fejleményeket: „sokan beszéltek róla, így nem tudtam nem követni”, „a média rám erőszakolta”.

5. kérdés: Ha figyelemmel kísérte az eseményeket, azokról honnan informálódott?

A kapott válaszokból azt a következtetést tudtam levonni, hogy néhányan- azok közül, akik korábban csak ismerősöktől kapták a híreket – próbáltak utána olvasni a fejleményeknek interneten vagy újságokban, de még mindig a helyi lakosok szavára adtak leginkább: „Elsősorban helyi forrásokból próbáltam informálódni, csak utána a tv és internet.”

6. kérdés: Részt vett-e Nóra emlékére tartott felvonuláson, megemlékezésen? Ha igen, melyiken?

A korábbi kérdésekre adott feleletekből kiderült, hogy a válaszadók jelentős része Kiskunlacházán vagy környékén lakik és a válaszaik alapján ebben az időben még aktívabban vettek részt a helyi közösség életében. Ezért meglepő számomra, hogy a „Demonstráció az erőszak ellen az életért” jelmondat alatt tartott felvonuláson csupán négyen vettek részt. Közülük egy személy, és további egy fő pedig részt vett 2009 szeptemberében a Jobbik helyi csoportja által szervezett demonstráción. Szerintük ismét elszaporodtak Lacházán a bűncselekmények, megromlott a közbiztonság, amit ismét a helyi romákkal hoztak összefüggésbe, ezért végigvonultak a „cigánysoron”. A már feloszlott Magyar Gárda öltözetében megjelent 300 tüntetővel együtt tiltakoztak az erőszak ellen. Ez a fellépés Nóra esetéhez annyiban kapcsolódhatott, hogy róla is említést tettek a felvonuláson, továbbá az ő esetében is sokáig roma elkövetőkről beszéltek, (de mint tudjuk ez tévedés volt). A lány temetésén a kérdőívben szereplők közül egy személy volt jelen.

7. kérdés: A nyomozás lezárása előtt hallott-e lehetséges elkövető, elkövetőkről?

A megkérdezettek több mint 60%-a hallott lehetséges elkövető- elkövetőkről, sokan megjegyzik, hogy „pár roma fiatal is szóba került”. Akad, aki igen racionálisan gondolkozik, ezt írja: „Megpróbáltam nem tulajdonítani jelentőséget a találgatásoknak és a pletykáknak.”

8. kérdés: Emlékszik-e valamilyen pletykára, találgatásra? Ha igen mi volt az?

Azt hiszem az előzmények ismeretében nem lepődik meg senki az eredményen. Aki hallott valamit a szóbeszédéből több elkövetőről és cigány fiatalokról ír: „*a pletykák szerint több roma elkövető volt*”, „*Azt mondták az elején, hogy nem csak 1 DNS-t találtak a testen, hanem többet is... meg azt is mondták, hogy egy roma társaság már előre kinézte magának a Nórit...*”. Egy másik válasz: „*Sztojka*”. Ezeket a feltételezéseket már korábban kifejtettem, de találtam olyat is, amit eddig még nem hallottam: „*Hentes foglalkozású elkövető, a lány barátja, a lány apja...*”. De a rosszindulatú fecsegésekre is emlékeznek még, amikben a lányt tették hibássá az áldozattá válásában: „*ő kezdett ki a gyilkossal, csak amikor ő többet akart akkor nem tetszett Nórának. És a legérdekesebb, hogy bár csak 14 éves volt, de P. Attilán³⁰ kívül, még egy fiú is állította, hogy akkoriban közeli kapcsolatot ápoltak...*”, „*Nóri részeg volt, drogozott és nem véletlenül történt meg a tragédia.*”.

9. kérdés: Ön szerint mi volt annak az oka, hogy sokáig cigány fiatalokat vélték elkövetőknek?

Ez a kérdés osztotta meg leginkább a válaszadók táborát. Két nagyobb, ellentétes véleményű csoport alakult ki és egy kisebb semleges. Az első nagy csoportot azok a szélsőségesen gondolkodók alkotják, akik a bűnözés szó hallatán egyből a cigányságra gondolnak. Szerintük a cigánybűnözés igen is jelen van Magyarországon, a közbiztonságot rossznak ítélik meg és ezért a kisebbséget okolják Kiskunlacházán vagy akár az egész országban. „*Aki ebben az országban él annak nem kérdés, hogy miért 'őket' veszik elő egyből. Nem mondom, hogy ártatlanok a magyarok, de több a cigány elkövető, és nem csak a gyilkosságokra értem*”, „*A magyarországi cigánybűnözés soha nem látott méreteket öltött*”, „*mert tudjuk milyenek*”.

A másik nagy csoport szimpla rasszizmust vél a találgatások mögött, és azt, hogy általánosan jellemző az, hogy „*magyar felfogás szerint, a cigányok bármikor elkövetnek ilyesmit, és könnyebb mást hibáztatni, mint a saját környezetünkben, a saját fajtánk közt szétnézni*”. „*Az emberek, csak rájuk tudnak gondolni mostanában, ha valami baj történik.*”

³⁰ Nóra akkori párja.

Egy-két hozzászólásból pedig arra lehet következtetni, hogy a felfokozott közhangulatnak, a bűnbakkeresésnek és a média általi befolyásolásnak tudható be az alaptalan vádak elterjedése.

10. kérdés: Mi a véleménye a rendőrség munkájáról az esettel kapcsolatban?

Pozitív véleményt 33% adott. Szerintük a nyomozás szakszerű, célirányos és tudatos volt. Sikeres, hiszen elfogták az elkövetőt. „Sikeres nyomozás”, „ahogy lehetett hallani mindent megtettek”. Bár néhányan hozzá tették, hogy kissé lassúnak találták, sokallják az eltelt hét hónapot.

Negatívan értékelte a rendőrség munkáját a válaszadók 25%-a. Ők nagyon lassúnak és elnagyoltnak látták a nyomozást, sőt van, aki ezt írja: „Látszólag úgy tűnt, hogy nem csinálnak semmit...”. Közülük a legtöbben nem indokolják meg a véleményüket, csak egy szóval válaszolnak: „hanyag”, „gyatra”, „elnagyolt”.

Szintén 25%-ot tesz ki azok táborá, akik nem tudják megítélni a munkafolyamatot, sokan arra hivatkozva, hogy nem rendelkeznek róla elég információval. A maradék 12% teljesen semlegesen értékelt, „tették a dolgukat”, „megcsinálták, amit kell”.

11. kérdés: Hallott-e arról, hogy elfogták az elkövetőt?

12. kérdés: Ha igen, honnan értesült róla?

Meglehetősen nagy számban, 85% értesült róla, hogy P. Józsefet elfogták. Ellentmondást mutat, hogy az, aki figyelemmel kísérte a fejleményeket végül mégsem tudott az elfogásokról, más, akit nem foglalkoztatott az ügy tud az eredményről. Az információk forrásában jelentős eltérést nem tapasztaltam, továbbra is ismerősök, környékbeliek állnak az első helyen, amit a televízió, majd az internet követ.

13. kérdés: Tud-e arról, hogy milyen jogerős ítélet született?

14. kérdés: Ön szerint a rendőrség valóban Nóra gyilkosát fogta el?

A kérdőívet kitöltők majdnem fele, 46%-a egyáltalán nem hallott arról, hogy elítélték a P. Józsefet. 13%-uk hallott valamit róla, de pontosan nem tudja mi lett a végkifejlet. 43% tud a másodfokú jogerős ítéletről.

Arra, hogy valóban a gyilkost fogták-e el 40%-ban igennel válaszoltak, 21% viszont egyértelműen elutasítja még a lehetőségét is. Ők még a mai napig is kötik az ebet a karóhoz, ragaszkodnak a több elkövetős verziókhoz. Tőlük többen vannak azok nem biztosak benne, vagy nem tudják megítélni, hogy mi az igazság.

Az utolsó kérdés pedig szorosan kapcsolódik az előzőhöz, arra voltam kíváncsi, hogy az ott adott választ mire alapozták. Az első csoport indoka legtöbb esetben a DNS egyértelműsége, vagy az elkövetőnél talált bizonyítékok, Nóri táskája, iratai, a nyakláncai. *„Egyértelműek voltak a bizonyítékok. Hátborzongató volt a videón is a tettes lakásába Nóra dolgait látni. Ha jól értesültem DNS vizsgálat eredménye is teljesen egyértelmű volt.”* A kételkedők indokai: *„Szerintem csak rákenték a balhét”, „Mert nem volt meggyőző a rendőrség, meg csak azért kapott el valakit h meglegyen a statisztika”* Végül, akik nem tudtak állást foglalni: *„Arra hogy nincsen semmilyen kapcsolatom ahonnan részletesebben hallottam volna az ügyről. Egy két lényeges hírt tudok, csak az alapján meg nem ítélni meg.”*

Úgy gondolom, hogy a kérdőívben szereplő válaszok alátámasztják, azt a korábbi állításomat, hogy nagyon sokakat érdekelt a bűntény alakulása. A hamis információk a helyiek találgatásával kezdődtek, melyet a média tovább fokozott. Az eset utáni érdeklődést fent tudták tartani több hónapig. Az elfogásról már kevesebben tudnak, ez nem volt akkora szenzáció. Sok szélsőséges véleményt is megírtak, de megnyugtató, hogy vannak, akik nem hisznek el minden mendemondát. A nyomozás alakulása folyamán a kezdetleges negatív közvélemény, habár nem teljes mértékben, de pozitívabb irányba változott.

5. A nyomozás hét hónapjának értékelése

Egy Pest- megyei nagyközségben megerőszakolnak és megölnék egy 14 éves diáklányt. A helyiek megrendülnek, egy ország figyel fel az esetre. A rendőrség nagy erővel nyomozni kezd, a média pedig minden lépését figyeli. A kiskunlacházi önkormányzat képviselő-testülete felajánl 1 millió forint nyomravezetői díjat és lépéseket tesz a község közbiztonságának megerősítésére. A kezdetleges információk és a helyszínen talált nyomok biztatóak, DNS mintát is sikerül rögzíteni. Az elsődleges adatgyűjtések arra irányultak kinek lehetett indoka a bűncselekmény elkövetésére. A rendőrség első körben a művelődési házban szórakozók körét, majd a lány ismerőseit térképezte fel. Ez elég hosszú folyamat volt, mivel nagyon sok ember, számításba jöhetett. A helyiek találgatásba kezdtek a sajtó pedig folyamatosan cikkezett. Több elkövetőről beszéltek, akik cigány származásúak. A valótlan információkat a rendőrség cáfolta, de a helyi polgármester szavaiban sokan megerősítést véltek felfedezni. *„Kiskunlacházán nincs helye az erőszaknak, Kiskunlacházán nincs helye a bűnözőknek, Kiskunlacházán elég volt a romaerőszakból!”* mondata további viszályokat keltett. A találgatások célkeresztjébe három helyi cigányfiú került, akik állították nincs közük az elkövetéshez és ezt a poligráfos vizsgálat is igazolta. Családjuk további egy millió forinttal növelte a „vérdíj” összegét. A politikai élet alakja, Kövér László is felszólalt az esettel kapcsolatban párhuzamot vonva az ország közbiztonsági helyzete és a Kiskunlacházán uralkodó feszültség között. A magyar rendőrséget is keményen bírálta, melyre a rendőrfőkapitány tényszerű, határozott választ adott. Az idő telt, gyanúsított nem volt és a nyomás egyre csak nőtt a nyomozókon. A harmadik hónap után sok embert kizártak és úgy tűnt az első verziók nem vezetnek eredményre. Konceptióváltásra volt szükség, ki kellett terjeszteni a nyomozást nagyobb személyi körre. Ez alatt a híváslisták elemzése, internetes kapcsolatok feltérképezése, DNS minták rögzítése és a tanúkihallgatások folyamatosan zajlottak. Hét hónap után került a rendőrség látókörébe az a háromfős társaság, akik között ott volt az elkövető P. József. Innentől kezdve minden úgy zajlott, ahogy az *”meg van írva”*. A DNS vizsgálat eredménye egyértelművé tette, hogy ő az, akit keresnek. Az elfogás megtörtént, ezután a bizonyítás következett. Bár a nemi erőszakot mindvégig tagadta, sikerült bebizonyítani az ellenkezőjét. P. József jelenleg is tölti életfogytig tartó szabadságvesztését.

Véleményem szerint a nyomozás mindvégig ésszerű, logikus és szakszerű volt. Az, hogy „csak” a hetedik hónap után sikerült az elkövető személyét megállapítani nem írható a hatóság rovására. Úgy gondolták az első vonal, amin elindultak meghozza az eredményt. De hogyan máshogy kezdhettek volna egy ilyen ügy feltérképezéséhez? Érthető volt, hogy feltételeztek valamilyen kapcsolatot az elkövető és az áldozat között. Hiszen mekkora az esélye egy ilyen szerencsétlen véletlen bekövetkezésének? Gondoljunk csak bele, mekkora volt az lehetősége annak, hogy Nóra pont abban az időben indul el, nem engedi, hogy hazakísérjék és P.-ék is pont akkor érkeznek vissza Kiskunlacházára, ráadásul még a hazaújtjuk is egybeesik. Lássuk be, nagyon kevés. Utólag pedig bárkinek könnyű okosnak lenni.

Összegzés

Az általam tanulmányozott bűncselekmény kommunikációja kapcsán ezen következtetéseket vontam le: A találgatások, pletykák és a rendőrség munkájának fricskázása elkerülhető lett volna. Véleményem szerint mindkét oldalon követtek el hibát. A rendőrség mindig tényszerű és hiteles sajtóközleményeket adott ki, a nyomozás érdekében visszatartott információk nem jutottak ki a szervezettől. Viszont az ügyet igen nagy érdeklődés övezte és ehhez képest nagyon minimális volt az a tájékoztatás, amit a rendőrség az állampolgároknak nyújtott. Ez adhatott okot arra, hogy valótlan cikkek láttak napvilágot. Mivel a lakosság nem kapott újabb információkat, ezért joggal gondolhatta azt, hogy nem halad előre a nyomozás, a szervezettel szembeni bizalom pedig fokozatosan csökkent. A nyomozás aktuális állását folyamatosan közvetíteni kellett volna, és azt is, hogy eddig mire jutottak, milyen irányban haladnak tovább. Például akkor, amikor felismerték, hogy az első elképzelésük nem hoz eredményt és változtatni kell a koncepción, nem csak annyit kellett volna közölni az emberek felé, hogy az *„adatgyűjtés kiszélesítése vált szükségessé”*. Ebből egy laikus nem sokat ért és csak annyit tud leszűrni, hogy amit eddig csináltak nem ért semmit. Ha már látták, hogy nem az ismeretségi körből származik az elkövető, miért nem lehetett feltárni az első verziót és a lefolytatott nyomozati cselekmények egy részét? Természetesen nem azt akarom mondani ezzel, hogy mindent „közszemlére” kellett volna tenni, de ennél mindenképp többet lehetett volna elárulni, persze csak addig, amíg az a büntetőeljárás eredményességét nem veszélyezteti.

A másik oldal a tömegkommunikáció, a média. Elsődleges hibája hogy az objektivitást és a hitelességet folyamatosan áruba bocsájtja. A nagyobb szenzáció és ezzel a nagyobb népszerűség- és bevétel érdekében számtalanszor torzítja a tényeket. Sokszor a hiányos információkat saját „ötletekkel” kiegészítve alkotják meg a kerek történeteket. Ezek a problémák a kiskunlacházi ügy kapcsán is mindvégig jelen voltak. Bár a rendőrség próbált mindenféle ráhatástól mentesen dolgozni, a folyamatosan megjelenő valótlan állításokkal és az őket támadó szidalmazásokkal, mégis nagy nyomást gyakorolt rá a média. Megnehezítették a nyomozást például az olyan esetek, amikor a bulvárlapok újságírói felkerestek helyi lakosokat, vagy a holttest megtalálásakor jelen lévő polgárőrt. Ők pedig minden rossz szándék nélkül, csupán tudatlanságukból fakadóan elmondtak olyan információkat, amiket szándékosan, a nyomozás érdekében tartottak vissza.

Továbbá azzal, hogy egy aktuális eseményből, hírből mely részeket emelik ki, hangsúlyozzák (ezekre persze megvannak a maguk eszközei), jelentősen tudják manipulálni a befogadó közönséget. A találgatásoknak alapja lehet a pontatlan fogalmazás, a szakkifejezések ismeretének hiánya is. A felkészületlen újságírók sokszor követnek el ilyen hibákat. A bűnügyi témájú cikkekben, riportokban például számtalanszor elhangzik „a rendőrség letartóztatta a gyanúsítottat”, ami abszolút helytelen, mert letartóztatásra csak a bíróságnak van jogköre. Ennél még nagyobb probléma, ha ténykérdésekben hibáznak, ami a vizsgált bűncselekménnyel kapcsolatban kirívóan sokszor fordult elő. A médiumoknak némi önmérsékletet kellene tanúsítani, és a közölt híryanag hitelességére törekedni, hiszen azzal, hogy tömegekhez jutnak el nap, mint nap óriási hatalom van a kezükben, amellyel nem szabadna visszaélni.

A média és a rendőrség kapcsolata egy felbonthatatlan „szimbiózis”. Köztük kölcsönös a függés. Normál esetben a hírpiramis csúcsán a hírforrás áll, alatta helyezkedik el a média. Napjainkban ez megfordulni látszik, de ez nem vezet jóra. Ezért ki kell építeni egy jól működő rendszert, melyből mindkét fél profitálhat. Bár céljuk sok szempontból ellentétes, meg kell találni a közös hangot. A média nagyon sok bűnügyi információra tart igényt, melyek leghitelesebb forrása a rendőrség. A rendészeti szervezeteknek pedig szükségük van egy olyan felületre, ahol el tudnak jutni az emberek tömegéhez. Ezt a kapcsolatot kéne erősíteni és tanulni a korábbi hibákból. Az együttműködés elmélyítésére pedig akkor lenne igazán lehetőség, ha mindkét fél megismerhetné a másik munkáját³¹, ha közelíteni tudnák érdekeit és a legfőbb cél az lenne, hogy a társadalom szolgálatában arra törekedjenek, hogy minél inkább a közösség érdekeit tudják szolgálni. Bízom benne, hogy a közeljövőben ez megvalósulhat!

³¹ Tiszteletkötet Sárkány István 65. születésnapjára, Rendőrtiszt Főiskola, Budaházi Árpád: A média, a rendőrségi kommunikáció, az erőszakos bűncselekmények és a poligráf p. 39

Felhasznált irodalom

Cserép Attila – Molnár Katalin: A rendőrség kommunikációs stratégiája és belső kommunikációja (1. oldal) (7. oldal) (17. oldal)

Elérhető:

http://nyelvilektoralas.hu/publikacio/a_rendorseg_kommunikacios_strategiaja.pdf

Letöltés ideje: 2012. 09. 17

Kobolka István: Közvélemény, média és rendőri kommunikáció (219-220. oldal)

In: Közigazgatási kommunikáció Magyarországon,
PTE FEEK 2007

Fodros István: Válságkommunikáció (88-89. oldal)

Minerva kiadó, 2008

Dr. Garamvölgyi László: Rubicon (177. oldal)

Lícium-Art Kiadó 2000

Budaházi Árpád: A média, a rendőrségi kommunikáció, az erőszakos bűncselekmények és a poligráf (39. oldal)

In: Tiszteletkötet Sárkány István 65. születésnapjára,
Rendőrtiszt Főiskola, 2010

A kiskunlacházi képviselő-testület 476/2008 (XI. 26) határozatából

Kövér László által tartott sajtótájékoztatóból

Elérhető: <http://www.fidesz.hu/index.php?Rovat=10030&Media=6142&Tol=52>

Letöltés ideje: 2012. 09.20

Dr. Bencze József által adott interjúból

Elérhető: http://hvg.hu/itthon/20081205_kozbiztonsag_bencze_intezkedesek

Letöltés ideje: 2012.09.20.

Egyesített sajtótájékoztatóból

Elérhető: : http://www.police.hu/data/cms539143/sajtaj_090227.wmv

Letöltés ideje: 2012.10.10

Nemzeti Média és Hírközlési Hatóság: Bűncselekmények a hírműsorokban (5. oldal)

Elérhető:

http://mediatanacs.hu/dokumentum/154189/buncselekmenyek_hirmusorokban_2011.pdf

Letöltés ideje: 2012.10.21

2010. évi CLXXXV. Törvény a a médiaszolgáltatásokról és a tömegkommunikációról

Internetes források:

www.nmhh.hu

www.nmb.hu

www.wikiszotar.hu

www.origo.hu

www.index.hu

www.mno.hu

www.nepszabadsagonline.hu

www.hvg.hu

www.kurucinfo.hu

www.police.hu

www.blikk.hu

Mellékletek

1. számú melléklet:

2008. november 28. Répás József polgármester beszéde

Kedves fiatalok, tisztelt édesanyák és édesapák, kedves nagyszülők! Köszöntök minden kedves jelenlévőt, Kiskunlacháza és az ország más településeiről hozzánk, közénk eljött polgártársunkat. Nehéz ma beszélni, hiszen erre a döbbenetre és fájdalomra, erre a brutális tetre nincs megfelelő szó. Mit lehet mondani egy szülőnek, aki a gyermekét elveszíti? Egy élet nem érhet véget 15 évesen. Egy élet 15 évesen kezdődik. Az elmúlt hétvégén valami végleg elszakadt, valami örökre véget ért.

Emlékezni, tiltakozni és temetni jöttünk ma össze. Emlékezni az áldozatokra, tiltakozni az erőszak ellen, és véglegesen eltemetni a félelmeinket. De miért is féltünk eddig Kiskunlacházán? Tavasszal egy 11 éves kislányt akartak erőszakkal elrabolni, ahol most állunk, fiatalkorú bűnözők iskolás gyermektől, több alkalommal, erőszakkal vették el telefonjaikat, kerékpárjukat. Mindennapossá vált, hogy gyermekeket vertek meg hazafelé az iskolából. Ismeretlen fekete autók cirkálnak iskoláink környékén. Idős emberek rettegésben élnek házaikban, mert rendszeresen atrocitások érik, leköpi, és követ dobálják meg őket, ellopják tőlük azt, amiért egy életen át dolgoztak. Vannak, akik nem ismernek sem Istent, sem embert, sem törvényt.

Miért is kell nekünk demonstrálni? Azért, mert a médiumok nem demonstrálnak. A médiumok hallgatnak. Mi csak egy mondat, egy röpké hír, néhány kérdésnyi érdekesség vagyunk a reggeli műsorokban. Családjainkat, gyermekeinket gyalázzák meg, közben a hatalom hallgat. Szomorúan hallom a parlamenti közvetítések során, hogy a Magyar Országgyűlésben egy törpepárt képviselője folyamatosan rasszista és fasiszta magyarokról beszél. Szomorúan hallom, hogy a romaügyi államtitkár szinte várja, követeli, hogy a romákat ért támadás során derüljön már ki, hogy magyarok követték el a bűncselekményt. Meggyőződésem, hogy ilyen politikusoknak nincsen helyük a magyar közéletben. Egyre inkább úgy érzem, hogy magyarként másodrendű állampolgár vagyok a saját hazámban. Bennünket agyonverhetnek, meggyalázhathatnak, és leköphetnek. Értünk senki sem hoz létre külön felderítő csoportot, értünk senki nem kínál fel a nyomravezetőnek pénzjutalmat, a mi temetésünkre nem jön el egy miniszter sem. Joggal kérdezem, kié ez az ország? Joggal kérdezem, miért nem vagyunk biztonságban, miért vagyunk hátrányosan megkülönböztetve, miért van különbség

bűncselekmény és bűncselekmény között. Mindenki tudja, hogy egy békés, törvénytisztelő magyar nem szeret demonstrálni. Egy tisztességes magyarnak elég a munkája és a családja. De ma mégis össze kellett jönnünk, mert helyettünk senki nem mondja ki azt, ami mindannyiunk szíve mélyén ott van. Aki ma ide eljött, azzal a céllal jött, hogy azt mondja: elég volt a félelemből, elég volt a bennünket ért erőszakból! Féljenek az erőszakot tevők, a tolvajok, a gyilkosok! Kiskunlacházán nincs helye a erőszaknak, Kiskunlacházán nincs helye a bűnözőknek, Kiskunlacházán elég volt a romaerőszakból! Kiskunlacháza és Magyarország a békés, törvénytisztelő polgároké. Most már nem hagyjuk, hogy ellopják a javainkat, megverjék az időseket, és meggyalázzák a gyermekeket! Ma még mi vagyunk többen.

Egy emberéletnek nincsen pénzben kifejezhető ára. De ki és mi védjen meg minket, ha vidéken alig van rendőr, sok esetben a rendőrnek sincs becsülete és tisztelete. A rendőrt is ugyanúgy leköpik, trágár szavakkal illetik, mint bennünket. Egy rendőr, ha intézkedni próbál valakikkel szemben, őt is rasszistának bélyegzik. A törvényeink nem értünk vannak. Ma, aki embert öl, több esetben néhány év börtönbüntetés után már szabadul. A médiumokban egy bűncselekmény alkalmával nem arról beszélnek, hogy mit szenvedett el az áldozat, hanem arról, hogy milyen jogai vannak az elkövetőnek. Nekünk, kiskunlacházi polgároknak a családjaink biztonsága mindennél fontosabb.

Követeljük az állandó rendőrőrs létrehozását községünkben! Követeljük a gyilkosok és minden más bűnöző legszigorúbb megbüntetését, így a büntető törvénykönyv szigorítását is, hogy az életfogytig tartó szabadságvesztés valóban életfogytig tartson. Kérjük, hogy a polgárőrök számára több jogot és hatáskört biztosítsanak, hiszen ha nincs elegendő rendőr, ki véd meg bennünket?

Óriási a politikai elit felelőssége. Tisztelt politikus hölgyek és urak! Mi most csak kérhetünk, a döntés az önök kezében van. El kell döntenünk, hogy kiknek az érdekeit képviselik. Egy bűnözőt és egy tisztességes polgárt nem lehet egyenlő mércével mérni. A Rózsadomb környékéről könnyű ítéletet mondani, de költözzenek le hozzánk, vagy azokra a településekre, ahol félelemben élnek az emberek, és akkor megtapasztalják, milyen a mai magyar valóság.

Kedves Nóri! Te odafent biztosan látod, ami ma idelent történik. Miattad és mindazokért vagyunk itt, akik áldozatai lettek egy embertelen világnak. Most megteesszük az első lépéseket, hogy változtassunk azon, amin nehéz változtatni. De meggyőződésem, hogy ma elindul egy olyan folyamat, amit követni fognak országunk más településein is. Ma a kiskunlacházi polgárok példát mutatnak az egész országnak

összefogásból és közös tenni akarásból. Mi most be fogjuk bizonyítani, hogy lehet békésen, némán és méltóságteljesen kifejezni, amit szeretnénk. Mi most nem valakik, hanem valami ellen vagyunk itt. Mi most az erőszak ellen demonstrálunk: az életért, az életünkért.

Köszönöm, hogy meghallgattak!

2. számú melléklet



**Pest Megyei Rendőr-főkapitányság
Hivatal
Budapest, Teve u. 4-6.**

Tel.: 443-5133, 443-5136, 06-20-444-12-63, 30-095, 30-579



Sajtóközlemény

Emberölés bűntette miatt indult eljárás ismeretlen tettes ellen a Pest Megyei Rendőr-főkapitányság Bűnügyi Osztálya. Egy 14 éves kislány holttestét találták meg 2008. november 23-án a kora esti órákban Kiskunlacházán, a településen lévő erdős területen. A gyermek eltűnését szülei jelentették be a Ráckevei Rendőrkapitányságon.

A Pest Megyei Rendőr-főkapitányság külön nyomozó csoportot állított fel az ügy felderítésének, az elkövető mielőbbi elfogásának érdekében.

Az országos rendőrfőkapitány a mai napon úgy döntött, hogy a jelenleg több szálon folyamatban lévő nyomozás, adatgyűjtés szélesítése vált szükségessé, ezért a Nemzeti Nyomozó Iroda négy munkatársával a nyomozó csoportot megerősítette. Továbbá az Országos Rendőr-főkapitányság munkatársai folyamatosan segítik a Pest Megyei Rendőr-főkapitányság értékelő-elemző tevékenységét.

A Kiskunlacháza polgármestere által felajánlott 1 millió Ft-os nyomravezetői díj a mai napig nem hozott eredményt, ezért az országos rendőrfőkapitány úgy döntött, hogy a mai napon további 10 millió Ft-tal megemeli a nyomravezetői díjat.

Az ügyben eddig 336 személyt hallgattak ki, illetve számoltattak el, 92 személytől vettek DNS mintát, amelynek alapján 64 személy kizárásra került a potenciális elkövetői körből, 28 DNS minta vizsgálata folyamatban van. Ezen túlmenően 12 fő poligráfós vizsgálatára is sor került.

Kérjük, hogy aki érdemleges információval rendelkezik a bűncselekménnyel kapcsolatban, az hívja a Pest Megyei Rendőr-főkapitányság Életvédelmi Alosztályát a 06-1-443-51-19-es számon, vagy tárcsázza a 107-es vagy 112-es rendőrségi hívószámok valamelyikét, de bejelentését megteheti bármelyik rendőri szervnél!

Budapest, 2009. február 20.

Pest Megyei Rendőr-főkapitányság

3. számú melléklet



**Pest Megyei Rendőr-főkapitányság
Hivatal
Budapest, Teve u. 4-6.**

Tel.: 443-5133, 443-5136, 06-20-444-12-63, 30-095, 30-579



Sajtóközlemény

Emberölés bűntette miatt indult eljárás ismeretlen tettes ellen a Pest Megyei Rendőr-főkapitányság Bűnügyi Osztályán. Egy 14 éves kislány holttestét találták meg 2008. november 23-án a kora esti órákban Kiskunlacházán, a településen lévő erdős területen. A gyermek eltűnését szülei jelentették be a Ráckevei Rendőrkapitányságon.

A Pest Megyei Rendőr-főkapitányság külön nyomozó csoportot állított fel az ügy felderítésének, az elkövető mielőbbi elfogásának érdekében.

Az országos rendőrfőkapitány idén februárban úgy döntött, hogy a több szálon folyamatban lévő nyomozás, adatgyűjtés szélesítése vált szükségessé, ezért a Nemzeti Nyomozó Iroda négy munkatársával a nyomozó csoportot megerősítette.

A Kiskunlacháza polgármestere által felajánlott 1 millió Ft-os nyomravezetői díjat Dr. Bencze József r. altábornagy 10 millió Ft-tal megemelte.

Az ügyben 670 személyt hallgattak ki, illetve számoltattak el, 179 személytől vettek DNS mintát. Ezen túlmenően 21 fő poligráfos vizsgálatára is sor került.

A helyszínen rögzített nyomok szakértői vizsgálata soron kívül megtörtént. Az ügyben hemogenetikai szakértőt, orvosszakértőt, fizikai-kémiai szakértőt, nyomszakértőt rendelt ki a rendőrség.

A sértett mobiltelefonjának híváslistáját is elemezték, azonban az érdemi információt nem eredményezett.

A kitartó, áldozatos munka meghozta a várt eredményt. 2009. június 25-én egy DNS minta vizsgálatának eredményeként bizonyossá vált, hogy a nagy felháborodást keltő, brutális bűncselekményt P. József 25 éves, kiskunlacházi lakos követte el. A férfit a Pest Megyei Rendőr-főkapitányság munkatársai lakásán elfogták. Előállítását követően részletes beismerő vallomást tett.

A bűncselekmény elkövetőjét az illetékes bíróság a mai napon előzetes letartóztatásba helyezte.

Budapest, 2009. június 26.

Pest Megyei Rendőr-főkapitányság

DE: TUN-0000 17:00 E: 1: PDI GERMESTERTWT JOTQI
To: 3614433573331Y3-6 Felado: 32971 BRFK Hlrkp
00100 URFA 12ZETU
DK24512270
Fax: +36 1 4433260

Sim: +35 1 4475260
2009-06-29-14:19

Oldal:001



2340 Kiskunsági Kossuth tér 1.

Tel/Fax: 06 24 / 519-840

E-mail: kkk.polgarmester@zafir.tunet.hu

Ikt. sz.: 80-57 /2009
Tárgy: köszönő levél

Országos Rendőr-Főkapitányság
1139 Budapest,
Tevé utca 4-6.

Bencze József Országos Rendőrfőkapitány
részére

Szám:
 Árbeszám: 2009 JAN 30
 Beszámlázó: 21603 109.ale
 Állapot: 1 Műl. szám: —

Tisztelt Főkapitány Úr!

Pénteki nap folyamán értesültem a nyomozási irányító alezredes úrtól arról, hogy Horák Nóra gyilkosát a rendőrség pénteken hajnalban letartóztatta.

Bízom benne, hogy az eljárás hamarosan teljeskörűen lezárul, a szülők valamint Kiskunlacháza polgárai megnyugodhatnak.

Ezúton szeretném megköszönni Önnek és munkatársainak a nyomozásban kifejtett
áldozatos munkáját és Kiskunlacháza közbiztonsága érdekében tett intézkedéseit.

További munkájukhoz kívánok sok sikert és jó egészséget!

Kiskunlacháza, 2009. június 29.

Tisztelettel:

~~Dr. Árpás József~~
~~polgármester~~



E-37138 100
2009 JAN. 30

'09 06/30 13:02